

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SANDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 fillér).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Hieronymi Aradon.

Budapest, december 9.

Figyelemreméltó politikai nyilatkozat volt a Hieronymi Károlynak ma tartott beszámoló beszéde. A szabadelvű-pártnak e kiváló tagja éles judiciumáról és józan gondolkodásáról ismeretes. Méltó kíváncsisággal vártuk tehát beszámoló beszédét, amelyben véleményét a politikai helyzetről kifejti. Várakozásunkban nem csalódtunk. Hieronymi elfogulatlan szemmel vizsgálva a helyzetet, teljesen megnyugtatónak találja azt. A szabadelvű-párt egységéről a jövő feladataira nézve feltétlen bizalommal nyilatkozik. Pedig Hieronymi szkeptikus és szókimondó ember. Ha volna oka félténi a szabadelvű-párt egységét, nem zárkoznék el ez ok elől és azt leplezetlenül ki is mondaná. De ő épp ellenkezőleg nyilvánosan tanuskodik a kormánypart elvi egysége mellett és tanuvallomását mindenképpen figyelemreméltónak és megnyugtatónak fogja a közvélemény tekinteni. Széll Kálmán politikáját hathatós védelemben részesíti Hieronymi. Harca két ama léha aggodalmak és ostoba gyanúsítások ellen, amelyek nyilván egyazon forrásból fakadnak és hol a szabadelvűséget, hol a szabadelvű-párt jövőjét állítják veszélyeztetetnek. Hieronymi szembeszáll e felfogással és az ő frazistalan, kérelhetetlenül józan modorában meggyőzően bizonyítja be, hogy a szabadelvűségnek is, a szabadelvű-pártnak is Széll Kálmán alatt csak növekedhetik a hatalma és a presztízse.

Beszámolójáról az alábbi tudósítást kaptuk:

Arad, december 9.

Hieronymi Károly, Arad város országgyűlési képviselője, ma délelőtt 11 órakor tartotta beszámoló-beszédét a Központi-szálloda disztermében, amely ez

alkalomból zsulolásig megtelt a társadalom minden rétegéből megjelent választóközönséggel. Kiséretében Aradra érkeztek: Bessenyei Ferenc, Nyegre László, Tomcsányi László, Wittmann János és Ortutay Béla országgyűlési képviselők; ott voltak továbbá: Urbán Iván főispán Fábán László, Dalmoki Nagy Lajos alispán, Salacz Gyula polgármester, Csernovics Diodor jószágigazgató, Csák Csirjék minorita rendőnök, Vársárhelyi László, Purgly János, báró Bánhidly Antal, stb.

Tagányi István, a szabadelvűpárt elnöke, leendőletes szavakban üdvözölte Hieronymit és elkérte beszámolójának megtartására. Erre Hieronymi elmondotta nagyérdékű beszédét.

(Hieronymi beszéde.)

Előrebocsátotta, hogy a múlt év tavaszán már beszámolt a nagy politikai átalakulásról. Azóta a képviselőház zavartalanul működik és életképezte az osztrák viszonyoktól, politikai helyzetünk normális. Majd kiemelte az ugynevezett ischli klauzula helyébe lépett törvényes intézkedések rendkívüli fontosságát, érdemül tudta be ezt a Széll-kormányt. Aztán szembeszállt azzal a felogással, amely lélti a szabadelvűpárt egységét erejét, a szabadelvű irány tenntartását a nemzeti párttól és lélti egyáltalán a szabadelvűpárt jövőjét.

Nem kell azt bizonyítani, egymond, hogy nincsen olyan politikai párt melynek minden tagja minden kérdésre nézve teljesen eg otérten; nem is lehetséges, nem is szükséges a pártegység szempontjából, hogy a párt minden tagja minden politikai kérdésben egyormán gondolkozzék; elég, hogy a pártban a fő vezérelvekre nézve és az aktuális politikai kérdésekben meg legyen a nézetegység. Az pedig tény, hogy a szabadelvűpárt minden tagja, bármely volt korábbi pártállása, egyenlő őszinte támogatásban részesíti a kormányt; hogy a pártnak minden tagja az Ausztriával közös viszonyoknak nemcsak elvi hanem ez idő szerint egyedül lenetséges módon való rendezése iránt egyetért, mert hiszen a volt nemzeti párt tiszai magog elögdötték és magukénak vadották a mostani közjogi alapot és a múlt év tavaszán és nyarán történt ideiglenes rendezéstrejűtében a volt nemzeti párt tagjai a kormányt egész odaadással támogatták; és hogy sem a monarchia külpolitikájára, sem az aktuális bepolitikai kérdésekre nézve a párt tagjai között véleménykülönbség nincsen. Az aggodók minde ekkel a nyilvánvaló jelenségekkel szemben azt állítják, hogy nem is a szabadelvűpárt jelenléte, hanem a jövőjét féltük; mert a mostani or-

szággyűlés mandátuma jövő évi november hónapban lejár és a néppártnak országszerte kiterjedt agitációját látva, attól félek hogy a jövő választásoknál a néppárt meg fog szaporodni és a szabadelvűpárt gyengülve fog a választásokból kikerülni.

E félelmek egyik törőrrása az, hogy a kuriai biráskodásról szóló törvény a jövő évi választásoknál első ízben fog érvényesülni, és hogy a kormány elnök nem fogja alkalmazni azt a kiméletet nem ősmérol mindent legazoló erőszakot, mely a másképp gondolkodókat tizzel-vassal üldözi. De hát kérdi: használ-e a szabadelvűpártnak az az erőszak, melylyel az 1896. évi választások az országnak jobb választókerületében le oltak? Noha nincsen az iránt kéto-lye, hogy mindazok az eszközök, melyek az 1896-iki választásoknál alkalmazása vétettek, a szabadelvűpárt érdekében alkalmaztattak; nem-e ezen erőszakos választásoknak volt kifolyása az, hogy a számban olyan tulsulyban lévő szabadelvű-párt tehetetlen volt nem egy alkalommal a meggyótt kisebbséggel szemben? És nem vezetett-e ez a választási politika oda, hogy midő a kormánypart a kormányos eszközökkel nem tudott éelt érni, az erőszakot magán az alkotmányon kísérlete meg.

Eppen a szabadelvűséggel nem egyeztethető össze az ellenvéleményeknek erőszakos elnyomása, mert a liberálizmus lényege abban áll, hogy tiszteli az egyéni meggyőződést nem korlátozza az egyéni szabadságot, hanem megvódi azt a közjó nevében vagy ürügye alatt gyakorolt elnyomás ellen. A kormányelőköt védeni azon gyanu ellen, mintha néppárti hajlamai lennének, valóban izételeség lenne; abból, hogy nem fog az ellenzékkel szemben erőszakot használni, azt a vádat emelni ellene, hogy nem elég szabadelvű önmagában ellenmondás. A kuriai biráskodásról szóló törvény célja az, hogy a választások a szavazó polgárok véleményének és nézetének szabad nyilvánulása legyenek; aki tehát ennek a törvénynek a hatálya alatt atól íté, hogy a jövő választásokon a reakcionárius pártok fognak megerősödni az nem bízik a nemzet többségének szabadelvűségében; az nem bízik a szabadelvű eszmék hódító hatásában, nem bízik abban, hogy a magyar nemzet érdeme szerint bírálja meg a néppárt programját.

Hieronymi azután azok ellen fordul, akik a kormányt az agráriusokkal való kezerködással vádolják. Fejtegeti e közben hogy a mezőgazdaság és ipar érdekei nem elentetések és hangsúlyozza, hogy a kormány is a földmívelés, ipar és kereskedelem érdekeinek harmonikus fejlesztését tartja teadátának. Egy olyan intézkedés történt a mostani kormány alatt, mely azon aggodattal kelthetné, hogy a kormány a

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irta: STEPNJÁK.

(14)

NEGYEDIK FEJEZET.

Munkás nap.

Andrej visszatért szállására, felkereste a pincért s keszerve németséggel legjobb tehetsége szerint megmagyarázta neki, hogy ha esetleg keresnék, egész nap otthon maradj.

Ablaka tágas fanótte piacra nyílt, amelyen több közlekedési út futott össze. Ott ült s nézte, figyelte a közlekedést, míg végre tizenegy óra tájban éles szeme felfedezte Dávid kiesiny alakját, amint gyorsan haladva lóbálta kezeit a nagy bundán kívül, melyet télen nyáron hordott.

Andrej lesietett a lépcsőn. A két barát az elfcsarnokban találkozott s orszómódra megölelték derekban egymást.

— Sokat szídtál öregem, hogy ugy megvártalak, szólt Andrej vállát veregetve Dávid.

— Hát szídtalak, de nem nagyon sokat. Féltem, hogy valami bajod esett.

— Micsoda badarság! Mi bajom történhetik nekem? Egy kiesit szalagáltam, hogy kis szállítmányt állítsak össze. Két legyet egy csapással; mint rendszeren. Olesőbb is meg gyorsabb.

— Alighanem a társaságot láttam a kompnál vagy egy órája.

— Igen, alkalmasint ők voltak. Tódóa Se-

rapin is köztük van. Okvetlen össze kell vele jönnöd.

Ekkorára már elértek Andrej szobájába. Dávid egy lőszorszékre dobta a bundáját s azután leült.

— Most pedig beszéld el, hogy mi az újság, szólt előtte állva Andrej.

— Hogy van György és a többiek?

— Mi van Borissal? Van-e hír Zinától?

— Zinától levelünk volt. A kiáltások elég rosszaknak látszanak, amennyire egynehány célzásból kivethettek. Nemokára Szt.-Péterváron lesz s majd többet is hallhatsz tőle.

— Hát nem megyünk együtt Szt.-Pétervárra?

— Örülök a svájei barátaidért. Megirtad nekik, hogy jössz?

— Nem. Sohase teszem. Jobb váratlanul be-toppanni. Hát te hogy vagy? Mi az újság ott kinnt?

— Semmi. Az élet unalmas, oly lélekelemelő, mint mindig — felelte Andrej.

Dávid türelmetlenül verdeste a térdét.

— Micsoda nyughatatlan csapat ezek a nihilisták? — kiáltott fel. — Szabad országban élni nagy szociális-mozgalom idején s ugy érezni magát, mint a hal a szárazföldön. Hát Oroszország az egész világotok?

Zsidó kozmopolitizmusában sokszor volt ilyen vitája orosz barátaival.

— Igazad van, hogy szídsz bennünket, felelt Andrej az önelítés ama készségével, amely gyakran csak mélyen érzett megalégedést takar. Az egész világon mi vagyunk a legkevésbé kozmopolita nemzet, ámbar sokan állítják az ellenkezőjét. Te vagy az egyetlen ember a világon, aki megérdemled, hogy világpolgárnak híjjanak.

— Ez hízelgő, de nem valami kellemes, — szólt Dávid.

Andrej nem folytatta a vitát, hanem megkérdezte: vajjon Pétervárt, hogyan gondolkoznak

barátai Borisról. Rendkívül szívére vette a dolgot. Boris legjobb barátja volt, s György után ő állott szívéhez legközelebb.

— Semmit sem lehet elhatározni, míg Zina vissza nem jön, — szólt Dávid Hanem félek, hogy egyelőre nem sokat tehetünk az érdekében.

— Mért? Kiáltott fel Andrej.

— Nem győzzük, — válaszolta sóhajta Dávid, — bizony zavarban vagyunk. De hát majd meglátod, ha odajön.

Azután részletesen beszélt a Liga veszteségeiről s pénzügyi nehézségeiről.

Andrej földre szegzette szemét, föl s alá járkálva hallgatta. Rosszabb volt, mint amit várt. Hanem az a gondolat, hogy mindent félbe kell hagyni, olyan haragra gyújtotta, hogy nem tudott elesüggedni. Saját esetleges elfogatásáról lehető legnagyobb lelki nyugalommal gondolkodott. Az a háboru véletlene s el volt ró készülő. Hanem megengedni, hogy azok a gazemberek (igy nevezte az egész hivatalnokai kart) lemészárolják barátait, a nélkül, hogy védelmükre csak egy lövést is tegyen, olyan megalázás volt, amelyet el nem bírt.

— Micsoda esztelenség a mieinktől erőhiányról beszélni! — kiáltott fel s merően megállott Dávid előtt.

— A mi erőnk körülöttünk van. Ha nem találunk ujoncokat, ez azt bizonyítja, hogy magunk se sokat érünk!

— Nem udorhatsz magasabbra, mint a fejed, — felelt Dávid. — Egy-két embert meg talán nélkülözhetünk, hogy szervezzék a dolgot, hanem mit tehetünk pénz nélkül?

— Mit határoz az, — szólt Andrej. — Semmi ugy meg nem tölti a pénztárunkat, mintha valami elhatározott tettel felébrtszjék az embereket.

— Néha, — szólt Dávid. — Beszélj a dologról Zinával s a többiekkel. Mindnyájan tettet várunk.

Felkelt, hogy elbueszúzzék.

mezőgazdasági érdekeket az ipari érdekeknek előbbre teszi; és az őrlési forgalom eltérése, mely a malomoknak, tehát egy nevezetesen, önállóan magas polcra kitélt hazai iparnak mindenesetre kárta van. Ezt az intézkedést azonban a mostani kormány elődjétől örökösképpen vette át. Az őrlési eljárás megszűntetését hibának tartja; mert úgy a malomipart, mint a mezőgazdaságot egyaránt károsítja. Egy sajnos tévedés volt ez intézkedés és azt hiszi, a magyar gazdaságunk rövid idő alatt meg fog tapasztalásból győződni arról, hogy ez neki semmit sem használ.

Itt kifejtji az őrlési eljárás előnyeit a mezőgazdaságra és aztán szól a kedvezőtlen gazdasági viszonyokról, ezeknek okairól s aztán rátér az önálló vámtérület kérdésére.

Nem vonja kétségbe, hogy ha saját iparunkat vámoikkal védhetnők, ez az iparnak hatalmas lendületet adna. Azonban eltekintve attól, hogy kezeink Ausztriával szemben 1907-ig meg vannak kötve; és eltekintve attól, hogy ha mi határainkon vámsorompókat állítunk fel és ezzel az osztrák cikkeket behozatalát megnehezítjük, Ausztria viszont mezőgazdasági termékeinkre fogna vámoikat vetni és ezzel mezőgazdaságunk helyzetét még inkább megnehezítené: figyelembe kell venni azt, hogy a vámok sem teremténeket hoznak, ha és amennyiben annak előfeltételei nincsenek meg. Ezek között az előfeltételek között első sorban áll az ipari munkára alkalmas képzett népesség.

A mi társadalmi felfogásunk az, hogy mindenki hivatalt keres, mert a kereskedelmi vagy ipari foglalkozást kevésbé nemeseink, kevésbé urinak találja amannál. Addig, míg ez a felfogás meg nem változik, nálunk ipar és kereskedelem nem virágozhatik.

Az önálló vámtérületnek közvetlen hatása nem is az lenne, hogy mindazon ipari cikkeket, melyeket most a külföldről hoznak be, a magyar ipar termelje; hanem minden valószínűség szerint nagy részét a most külföldről behozott áruknak még sok ideig azután is a külföldről hoznák be, de valószínűleg a mostani áraknál drágábban; mert a beltölési ár a vám egy részével megdrágulna. Ezeknek az így megdrágult cikkeknak fogyasztása azok árának emelkedésével eszökkenne és így közönségünk fogyasztóképessége még inkább alászámlana. Alakulna ugyan bizonyos számú új gyár is; de ezeket a gyárakat tulajdon részben az osztrák iparosok alapítanák osztrák tőkével, melynek kamatai tehát ismét csak kivándorolnának az országból. Mindezen okoknál fogva addig, míg Ausztriával méltányos egyezséget köthetünk, a gazdasági téren való szakítást kerüldőnek tartom.

Szükséges a monarchia mindkét felének érdekében egyaránt, hogy a mostani helyzet minél előbb megszűnjék; mert az alatt mindkét félnek érdekei egyaránt szenvednek. Szükséges különösen, hogy az a gyűlölködés, mely Ausztriában minden iránt mutatkozik, ami magyar és amely anyagi téren is mindinkább érezhető, minél előbb megszűnjék. Egyaránt vagyunk egymásra utalva, s kölcsönös méltányosság mellett mi is az osztrákok is haladhatnak; míg a mostani állapot mellett minden stagnál. A mostani kedvezőtlen viszonyok, úgy hiszem, nem sokára javulni fognak; összefüggnek ezek az európai általános állapotokkal, melyek a délnyugati háború, a kínai bonyodalmak által és Németországnak

nagy ipari fellendülése folytán, mely tetemes tőkét költött le romlottak meg; úgy, hogy ha ezen okok egyenként meg fognak szűnni, Magyarország mai helyzete is javulni fog. Közgazdasági helyzetünk gyökeres javulását azonban csak a nemzeti munkától, helyes közgazdasági itéletünktől várhatjuk.

Sokat haladtunk az utolsó évtizedekben ezen az uton s haladni fogunk ezen az uton tovább. Képességünk megvan rá, mert mi fiatal nemzet vagyunk még, melyet az agykor gyöngeségei még nem tesznek munkaképtelenné. A megélés is hazánkban, higgyék meg, még mindig könnyebb, mint sok más államban; a szabadság, az egyéni érvényesülésnek biztos volta nemcsak nekünk teszi eddésé e hazát hanem megszeretteti azt azokkal is, kik idegenből jöttek hozzánk, úgy, hogy attól megvárni többé nem tudnak. Az, hogy ez jövőre is így legyen, a nemzetől, az ország választóitól függ. Tőlük függ, hogy megőrizzék a szabadságot, hogy olyan férfiakat választanak meg, akik igazán szabadelvűek, akik elveik mellett szilárdan és hűsen kitartanak, akik bírnak meggyőződéssel büntetésével. Hazánkra, népeinkre, itt az európai civilizáció keleti határán még nagy jövő vár: erős védővárat vagyunk hivatala alkotni a civilizátsult szabadelvűségnek. Erősségünk, hogy alkotmányosságunkhoz szívósan ragaszkodunk, azt áldozatok árán is fenntartjuk és hívek vagyunk nemzeti alkotmányainkhoz. Ez jönni fog egy jobb kor, melyet költünk látnoki szeme megfósított, de amelyet józan, eryesdellen munkával lehet csak megszerezniünk.

A beszámoló zajos helyesséssel és nagy tetszéssel fogadták.

Azután *Tagányi István*, a szabadelvűpárt elnöke lelkes szavakkal köszöntö meg *Hieronymyi Károlynak*, hogy a választók előtt oly tüzetesen és tanulságos módon ismertette a politikai és közgazdasági helyzetet és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Arad városát a jövőben is *Hieronymyi Károly* fogja a törvényhozásban képviselni.

Délben fényes ebéd volt *Hieronymyi* tiszteletére, *Tagányi István* házában, amelyen részt vettek még *Bessenyei Ferenc*, *Nyegre László*, *Temesvári László* országgyűlési képviselők, *Urban Iván* főispán, *Salacz Gyula* polgármester, *Goldis János* görög-kath. püspök, *Csák Ciriák* minorita rendfőnök, s utaki *Nagy Lajos* alispán, *Csernovics Diodor* jószágigazgató, *Kranusz József* és *Varjassy Árpád* kir. tanácsosok, *Márk Károly* MAV. üzletvezető, *Tedeschi* bankigazgató, *Vásárhelyi László* az aradmegyei szabadelvű párt elnöke, *Neumann Adolf* gyáros, *Kristófory János* kereskedelmi és iparkamarai elnök, *Nikolics Péter* ipartestületi elnök, a kir. törvényes elnöke, *Szalay Károly*, az ügyvédi kamara elnöke, *Lendvay Sándor* vezértitkár stb. Az ebédén számos felköszöntőben ünnepelték Arad város képviselőjét.

Este 8 óra körül a választópolgárság 300 terítéki társasvacsorát adott *Hieronymyi* tiszteletére, amelyen *Csák Ciriák* minorita rendfőnök hatásos beszédében köszöntötte el a város képviselőjét.

Eddig a pillanatig élvezte a találkozást igazi oroszokkal. Alig vette észre a félénk leányt, aki csak kevéssé vett részt a beszélgetésben. Most felbredtek a lélek tüzét ösztönei s figyelmesben kezdte őt fűrkészni. Ude fiatal arca komoly s értelmes volt s fényes gesztenye szeméit lesütve tartotta. Kicsiny érlyes testét egyszerű fekete ruha takarta, amely általánosan használatos volt a nehezen dolgozó nihilista nővéreknél.

A társalgás memokára általános lett, *Ostrogorsky* és *Sarepin* között heves vita támadt. *Ostrogorsky* az óvatosan haladó szocialistákat védte *Sarepin* ellen, aki viszont a radikális forradalmárokat pártját fogta. A vitának végre is az vetett véget, hogy *Dávid* ebédhez hívta őket. Annikó csak kevéssé szólt a vitához, de *Andrej* Annikó mellett került az asztalnál s barátságosan elbeszélgetett vele terveiről, tanulmányáról, céljáról s csakhamar azt találta, hogy egy titkos diák-klubnak volt tagja. Az sem került valami nehézségbe kitalálni, hogy ő volt annak a vezető lelke. Jelenleg Svájcba igyekezett, hogy ott befejezze tanulmányait. *Andrej* azt tanácsolta neki, menjen Genfba, ahol mindazt megtalálja, amit keres; levelet adott neki *Lénához*.

A vonat négy óra körül indult. *Dávid* ellátta barátait a szükséges tanácsokkal s minden módon kezükre járt. Hanem anyai gondoskodása már eltűnt. Nem voltak többé különös védenecsi; egész gondoskodását, egész gyengédségét *Andrejra* ruházta. Mindketten elmentek az utóbbi szállásra s elhatározták, hogy együtt laknak.

Az egész szombatot a városban kellett tölteniük. *Dávid* majd megizeni *Smulnak*, hogy vasárnap reggel legyen helyén.

— Nem lehet előbb? — tudakozódott *Andrej*.

— Nem, ha a zsidókkal kell a dolgot megcsinálni, — magyarázta *Dávid* — hanem ideát is van egy emberem, azt, ha akarod, felkereshetem.

Andrej azt mondotta, hogy igen szeretné.

(Folytatása következik.)

BELFÖLD.

Az indemntty. A képviselőház pénzügyi bizottsága. *Falk Miksa* elnöklésével ma ülést tartott, melyen a kormány részéről *Szell Kálmán* miniszterelnök és *Lukács László* pénzügyminiszter, a pénzügyminisztérium részéről *Popovics* miniszteri tanácsos volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette az indemntty-javaslatot, amelyet *Neményi* Ambrus előadó ajánlott eljogadásra, annak a kiemelésével, hogy a törvényjavaslat összhangban áll az állami számviteli törvény rendelkezéseivel, *Komjáthy Béla* a maga és elvtársai nevében kijelenté, hogy nem járulhatnak a törvényjavaslathoz. A bizottságmindentovábbi vita nélkül úgy általánosságban mint részleteiben elfogadta a törvényjavaslatot.

Az országgyűlési szabadelvű párt báró *Podmaniczky* Frigyes elnöklésével ma esti hét óra körül értekezletet tartott, amelyen tárgyalás alá vette a többi állami beruházás költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslatot. *Neményi* Ambrus előadó tüzetes ismertetése után a törvényjavaslatot a pénzügyi bizottság szövegezésében minden további felszólalás nélkül elfogadta, ugyszintén *Farkas* István előadó ismertetése után a horvát pénzügyi provizóriumra vonatkozó törvényjavaslatot is.

Beszámoló. Mint esztergomi levelezőnk telefonálja, *Hulényi György* országgyűlési képviselő ma tartotta beszámolóját *Párkányban*. *Hulényi* részletesen ismertette a kormány pénzügyi, közgazdasági és kulturális politikáját és miután vázolta a *Szell-kormány* megalakulásának előzményeit, hangsúlyozta, hogy *Szell Kálmán* beváltotta a kormányzásához fűzött reményeket. A kormányelnök elővételben érdemének tudta be a mai békés parlamenti helyzetet, amely alatt annyi üdvös törvényhozási alkotás létesült. A közönség lelkesen fogadta a beszámoló beszédet és hatása alatt üdvözölő táviratot küldött a kormánynak.

A szabadelvű párt szervezkedése. *Sopronból* táviratozták: A vármegyei szabadelvű párt *Sugár Sándor* elnöklésével ma tartotta újraszervező közgyűlését, melyen gróf *Szechenyi* Manótt nagy lelkesedéssel pártelnökké választották meg. Megnyitó beszédében *Sugár Sándor* magasztalta *Szell Kálmán* miniszterelnököt, aki a pártközélet békét helyreállította. Beszéd *Degen Gusztáv*, a nagymartoni képviselőjelölt is, aki nagy hatással fejtette a szabadelvű eszmék jelentőségét és a szabadelvű párt nagy eredményeit. *Drexler* ügyvéd szözlött még, mire utjaalakították a végrehajtó-bizottságot és a nagyválasztmányt. A kormányelnököt táviratban üdvözölték.

A közjegyzők kongresszusa.

Budapest, december 8.

A közjegyzői kongresszus ma folytatta és be is fejezte tanácskozásait, amelyeknek során számos figyelemreméltó határozatot hoztak, részben a közjegyzői intézmény hiányainak orvoslása céljából, részben a közjegyzők anyagi és erkölcsi helyzetének emelése érdekében. Az elnöki tisztelet *Bonts Döme*, az aradi közjegyzői kamara elnöke töltötte be, minthogy *Rupp* Zsigmond, a kongresszus elnöke mint előadó szerepelt a mai ülésen.

A kongresszus mindenekelőtt több fontos határozatot hozott a közjegyzői hatáskör kiterjesztése, a közjegyzői díjak szabályozása és méltányos fel-emelése végett és garanciákat kíván a díjak biztosítása és behajtása tekintetében.

Dr. Charman Oszkár indítványára szűkebb bizottságot küldtek ki, amelynek feladata lesz a polgári törvénykönyvet a közjegyzői hatáskör szempontjából tanulmányozni s tanulmánya eredményét a kodifikációs bizottsággal közölni, egyúttal óhajtanónak mondotta, hogy a polgári törvénykönyvben a hagyatéki eljárás a bírói kéztől függetlenítessék.

Rupp Zsigmond indítványára a kongresszus határozatba foglalta a következőket is:

Szabályoztassák közjegyzői okiratok intézménye oly elvek alapján, amelyek a közjegyzői okiratok megtámadhatatlanságának megfelelő garanciát nyújtanak. A kamarák véleményének: különösen a *közjegyzői állások betöltése* kérdésében nagyobb súly tulajdonítassék, főleg pedig, hogy a karbeli pályázók karonkivüliekkel szemben az eddigi gyakorlattól eltérőleg nagyobb méltánylással részesíttessenek, vagyis hogy karonkivüli pályázók csak oly esetben vehessenek figyelembe, ha azt a közjegyzői intézmény, vagy a közönség érdeke különösen megköveteli (különös helyi okok, nyelvismeret stb.) A *közjegyzői állások szaporítása* körül a legnagyobb óvatossággal kövessék, vagyis azoknak szaporítása csak a leg-ritkább esetekre szorítottassék, anidőn azt a közönség indokolt érdeke elutasíthatatlan megköveteli és hogy e részben szerzett jogok méltányos figyelembevételre ne legyenek, vagyis hogy a már kinevezett közjegyzők tisztességes megélhetése lehetelenné ne tessenek.

Kívánja a kongresszus a *zugrászat* és *pedig az* ugynevezett *szabadalmazott zugrászat* leküzdését célzó intézkedéseket s végül, hogy a *közjegyzői testület* nagyobb méltánylással részesíttessék, különösen a kodifikációs munkálkodást a való bevonása mellett.

A kongresszus kimondotta a nyugdíjintézet megalakításának szükségét és a közjegyzői helyettesek és jelöltek hatáskörének megfelelő kiterjesztését.

— Fel kell keresnem a társaságomat, — szölt. — Azután hogy találkozik Sarepinnal? Elmégy hozzá, vagy talán ő jön ide?

Andrej megkérdezte, hogy ki a másik kettő s azt ajánlotta, hogy menjenek rögtön a szállásukra.

Andrej a társaságnak állóvén mutatták be. *Ostrogorsky* és *Vulitschot*, minthogy a litának nem voltak tagjai, nem kellett beavatni hazajövetelének titkába. *Sarepinnak* nem sok nehézségbe került kitalálni kilétét.

A társaság csakhamar két csoportra oszlott. *Andrej* és *Sarepin* az asztalnál maradt, *Dávid* pedig a másik kettővel a szoba túlsó ablakába vonult vissza. *Ostrogorsky* és a leány nem tudtak elteni a menekülés egyszerűségével.

— Az ember valóban igaztóbann kívánja, szölt Annikó. *Ostrogorsky* azt mondta, hogy ő is úgy várt.

Ostrogorsky beszédes kedvében volt s elmondta, hogy őt szavahihető részről biztosították, hogy az embereket az új esendőben zsákokban viszik át a csempészek a határon, hogy néha napokat kell szoros őrizet alatt fészerekben tölteniük, amg a csempészek jó alkalmat találnak átszállításukra.

Dávid jót kacagott s azt mondotta, hogy ő bizony kétségbe vonja a zsákokat, hanem a többire nézve tudósítónak igaza lehetett. Régente, amikor még minden a csempészek kénye szerint ment, nem egyszer csináltak ilyen tréfákat, hogy homokot szórjanak az alkalmazóiok szemébe s megmutassák, milyen jogosan követelik az óriás összegeket.

Ez alatt *Andrej* nyugodtan elbeszélgetett *Sarepinnal*. Kikérdezte mindenféléről, különösen a városokról, amelyekben élt. Magukra maradtak s olyan szabadon beszélgettek, amint az a nihilisták gyülekezetein szokás, amig csak véletlenül *Sarepin* egy megjegyzést nem tett.

Semmi sem volt a válaszban, amit más száz embortól nem lehetett volna hallani, mégis a hangnak szokottnál jóval nagyobb komolysága és őszintesége megütötte *Andrej* gyakorlott fülét.

Minden javaslatoknak formulálására az összes kamarák küldőiteiből álló szövegvezető bizottság küldött ki.

A felsorolt határozatokon kívül még több határozatot is hozott a kongresszus. Ezek a határozatok a kamarák működésének összehangját és a kar tagjainak a reform céljából kívánatos alkalmoszerű érintkezéseket biztosítják.

A tanácskozások befejezése után *Badits* Lajos kapuvári közjegyző hálás és elismerő szavakkal fejezte ki a kongresszus köszönetét *Rupp* Zsigmond elnöknek buzgalmaért, továbbá dr. *Charment* Oszkárnak a tegnapi diszülélen elmondott beszédéért és indítványára *Rupp* elnöknek érdemeit a kongresszus jegyzőkönyvében örökíti meg.

Erre a két napig tartó kongresszust *Rupp* Zsigmond elnök néhány rövid szóval berekesztette.

Megemlítjük, hogy a kongresszus folyamán *Rupp* Zsigmond elnök indítványára a kongresszus tagjai közt gyűjtőívet közzétek a Vörösmarty szobor alap javára. Ennek a rögtönzött gyűjtésnek fényes eredménye lett. Rövid félóra alatt 700 korona gyűlt össze Vörösmarty szobrára.

A Budapesti Napló előfizetőinek ingyenes balesetbiztosítása.

Az eseményekben rejlő tanulságok kihelyezése, emberséges eszmékért való igaz szeretet hirdetése, nemzeti céljaikért való lelkesedésre tanítás volt az, ami a *Budapesti Naplót* hat éves fennállása óta Magyarország művelt családjainak kedves lapjává tette. Az elismerés, amelyet a közönség nyújtott, jövőnk biztosítéka s a szeretet, melylyel olvasóink körülvettek, új szeretetet termelt lelkünkben. Nemcsak az események krónikáisi akarunk maradni most már, hanem meg akarjuk könnyíteni az anyagi gondok súlyos keresztjét is.

A modern élet ezernyi veszedelmei agyarkodnak mindnyájunkra, akik kenyeret keresünk s az emberi társadalom, az állam és családjaink szolgálatában napestig benne vagyunk az élet küzdelmeiben. A vonatok kerekéi közt, a vizok mélysegeiben, a házóriások minden zugában leselkedik reánk a modern élet ezernyi szörnyű veszedelme; az élet csatáiban épp úgy érhet a nem várt, nem is sejtett halál, mint a harei sikokon.

A *Budapesti Naplót* ez vezette arra, hogy minden egyes előfizetőjét baleset ellen biztosítsa.

A *Budapesti Napló* a mannheimi biztosító társaság budapesti képviselősege által minden egyes előfizetőjét, tehát azokat, akik régi előfizetése január elsején túlterjed, azokat, akik január elseje után lépnek előfizetőink sorába, baleset ellen biztosítja. A lap kiadóhivatala pedig a régi előfizetőknél karácsony napjára, az újonnan belépő előfizetőknél az előfizetés beérkezése után elküldi a következő biztosítási kötvényt:

Mannheimi biztosító-társaság Mannheimban.

Magyarországi vezérképviselet Budapest, VI., Kemény-utca 10.

Tartalom: Két millió marka. Balesetbiztosítási kötvény. Hat millió marka.

A Mannheimi biztosító-társaság biztosít jelen kötvény által, a tulajdoni általános feltételek mellett,

T. (lakóhely)

mint a BUDAPESTI NAPLÓ előfizetőjének

az elhalálozás esetére: Kétezer korona összeget, a munkaképességnek életfogytigani elvesztése (teljes rokkantság) esetére: Kétezer korona összeget, vagy a baleset mérvének megfelelő összeget.

A biztosítás csak arra az időre érvényes, melyre az előfizetési díj lefizetett. — A biztosítás kezdődik az előfizetési díj postára adását, vagy kifizetését követő déli 12 órakor és végződik az előfizetés lejártá után való napon déli 12 órakor.

Mannheimi biztosító-társaság magyarországi vezérképviselet Budapest.

Fényes, igazgató.

A társaság tehát oly sérülések következményei ellen biztosít, amelyek külső erők által halált, vagy a keresetképeségben való maradandó károsodást vonnak maguk után.

Az előfizetési díj lefizetését, ha baleset következnék be, nyugtával, vagy postai utalványval kell igazolni s a biztosítás az előfizetési idő első napjának déli órájában kezdődik. Aki tehát január elsejétől fizet elő a *Budapesti Naplóra*, annak biztosítási igénye már január elsején, déli 12 órakor kezdődik s tart ama nap déli 12 órájáig, amelyen az előfizetés lejár.

A haditartalék gyakorlatainál és a honvédségi gyakorlatoknál előforduló balesetek is bennfoglaltak a biztosításban.

A biztosított, ha baleset éri, azonnal, táviratban bejelenti az esetet a *Budapesti Napló* szerkesztőségének és a baleset mérvének megállapítása után a biztosítási összeget, vagy annak megfelelő részét a társulat haladéktalanul megküldi. Halál esetében a biztosítási összeg

kétezer korona

rokkantság esetében, azaz mikor teljesen keresetképtelenné válik a biztosított, szintén

kétezer korona

a biztosítási összeg.

Ha valaki keresetképeségét maradandóan, de csak részben veszti el, úgy a *Budapesti Napló* szerkesztőségében letett járadéktablázat szerint számítták ki a kárvallott igényét.

Azok az előfizetők, akik több példányra fizetnek elő, legfeljebb két kártérítési összegre, azaz

négyezer koronára

tarthatnak igényt.

Mindzekeken felül azok, akik a mannheimi biztosító-társaságnál nagyobb összegre akarják biztosítani magukat, a rendes díjtáblázatban meghatározott díjtételekből öt százalékos kedvezményben részesülnek.

A *Budapesti Napló* létének gyökerei a községség szeretetében vannak. Ezt az életet adó szeretetet iparkodunk meghálálni ezzel a biztosítással, amely ha vagyont nem jelent is, de minden bizonynyal megnyugvást és biztos menedéket ad azoknak, akikre a modern élet ezernyi veszedelmei leselkednek.

HIREK.

Budapest, december 9.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A dán trónörökös Bécsben. Bécsből táviratozzák: Ö felsége tegnap este 6 órakor a dán trónörökös tiszteletére adott udvari ebédet, amelyen jelen voltak a trónörökösön kívül *Otto* és *Lipót Szalvator* főhercegek, gróf *Goluchowski* külügyminiszter, *Körber* osztrák miniszterelnök és más állami és udvari méltóságok, továbbá a dán követ és a tábornoki kar.

— *Miklós* cár betegsége. *Miklós* cár állapotáról — mint *Livadiából* jelentik — ma délelőtt 11 órakor a következő orvosi jelentést adták ki:

A cár az utolsó 24 órát nagyon jól töltötte. Hőmérőjele és érverése normális. Ereje visszatér és gyógyulása jól halad. Testulsya gyarapszik. A tifusz hatása alatt megváltozott szerek ismét rendszeresen kezdenek működni.

— A bécsi magyar egyesületnek. *Frigyes* főherceg a bécsi magyar egyesületnek tíz éves fennállása alkalmából 200 koronás alapítványt tett. Az egyesület az összeget az adományozó intenciójához képest az „Erzsébet királyné törzsvagyon”-hoz csatolta.

— A Lipótvárosi Kaszinó estéje. A Lipótvárosi Kaszinó tegnapi fényes estéje, amelyen *Vézi* József országgyűlési képviselő a vezérekkirásról tartott szabad előadást, egészen a kora hajnali órákig tartotta együtt a rendkívül szép számú társaságot, amelynek sorában ott láttuk a már említettéken kívül *Orley* Kálmán országgyűlési képviselőt, dr. *Pollák* Illést, az ügyvédi kamara ügyészét, *Gelléri* Mór, *Hartenstein* Zsigmond, dr. *Kann* Béla és dr. *Adler* Zsigmond királyi tanácsosokat, *Birnbaum* Imre portugál és *Altschul* névvel konzult. A felolvasás után, amelynek gondolatmenetét már mai lapunkban vázoltuk, *Pollák* Illés emelkedett fel helyéről, hogy hosszú, poétikus lendületű beszéd kíséretében *Vézi* József egészségre őrítse parohatát. Elmondotta, hogy husz esztendő barátság fűzi *Vézi* Józsefhez; együtt indultak utnak valamikor, azóta is szoros lelki barátság fűzi össze kettőjüket és így mindenkor közelről figyelhetne rohamost emelkedő pályafutását. Láta még, mint termóvasat az élet bányájában, látta később, mikor acélsinné kovásolta az élet és az eszmék tehervonatai robogtak végig rajta. És örömmel és a régi szeretettel látja ma benne a sajtó és a parlament oszlopos tagját. Ó már poétakorában ismerte *Vézi*t, de mindenki megtalálhatja még ma is, még prózájában is az igazi költészetet, amelyhez hű maradt, aminthogy minden sorában megnyilatkozik az a szubjektív igazság, amelyről beszédében 6 maga szólott. — A fordulatokban és ragyogó ötletekben 'gazdag felkészítést többzserű percekre megszaktították a hallgatóság tetszésnyilvánításai és végeztével is szünni nem akaró taps és éljenzés követte a szónok szavait. *Pollák* Illés nagyhatású beszéde után még egymást érték a szónoklatok, úgy, hogy a társaság a legjobb kedvben csaknem teljes számban kora reggelig maradt együtt.

— Vöröskereszt. A Magyar Vöröskereszt-Egyesület igazgatóválasztmánya ma tartotta rendes ülését gróf *Csekonics* Endre elnöklésével. A napirend előtt elnök indítványára elhatározta az igazgatóválasztmány, hogy az egyesület legfőbb védasszonyának: *Mária Valéria* főhercegnőnek a családjában beállt örvendetes esemény alkalmából hódoló szereneseikvívatait előterjeszti.

Dr. *Babarczy Schwartzer* Ottó főgondnok bemutatta a legfelsőbb helyről érkezett leiratokat, melyek közül hálás örömmel vette a választmány, hogy 6 felsege az egyesület 1899. évi jelentését különös megegyedéssel fogadta. Majd jelentést tett az egyesületi ház építésére irányuló előkészületekről és előterjesztette a pénzüri számadásokat. Ezek szerint az egyesület bevételé volt a központban f. évi január hó 1-től november hó végéig 230.227 korona, és kiadása 224.935 korona. Befolyt alapítványok fejében 15.119 korona és Erzsébet-kórházi ágyalaptványok gyűjtött 38.851 korona. Az Erzsébet-szobor javára gyűjtött az egyesület újabbán 1177 koronát. (Ezzel együtt az egyesület gyűjtése a szoboralapra 77.622 korona.) Az Erzsébet-kórházi ügyek között *Babarczy Schwartzer* főgondnok jelentést tett *Daranyi* Ignác miniszter 40.000 koronás alapítványáról. Az igazgatóválasztmány köszönetét fejezi ki a miniszternek és az alapítványt az Erzsébet-kórházi márványtáblán is megörökíti. A választmány köszönetet szavazott *Eisner* Gyula egyetemi tanárnak is, aki az Erzsébet-kórháznál eloglalt főorvosi állásról lemondott és helyébe a négygyásztai osztály főorvosán dr. *Bárony* János egyetemi magántanárt választotta meg. Végül tárgyalták a folyó ügyeket.

— A Budapesti kereskedelmi kamara jubileuma. A király a Budapesti kereskedelmi és iparkamara félézados jubileuma alkalmából *Lánczy* Leó-nak, a kamara elnökének a m. kir. udvari tanácsosi címet, *Fritz* Péter titkárnak a *Ferenz* József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— *Lakatos* Miklós ünneplése. Az Irányi-asztaltársaság tegnap este díszelőke, *Lakatos* Miklós országgyűlési képviselő tiszte etére *Miklós*-estét rendezett. A rendkívül sikerült estén ott volt a fővárosi függetlenségi polgárság zöme. Közreműködtek: *Nagy* György, *Reich* Katica, *Róna* József, *Rusnyák* Dezso, *Balogh* Ferenc, *Farkas* Nándor, *Barta* György, *Lamy* György és *Kornai* István. A kedélyes ünnepeget lakoma fejezte be.

— *Egy* Petőfi-fordító síremléke. Hazafiás és kegyeletes ünnepegy jolyt le ma a temesvári izraelitatemetőben. Lelkes polgárok és irodalombarátok gyűnyörű emléket emeltek *Farkas* Miksának, az ismert Petőfi-fordítónak sírja fölé, aki négy évvel ezelőtt öngyilkossá lett. Nagy és díszes közönség jelent meg a sírnál, hol vallásos imák után dr. *Singer* főrabbi mondott megható beszédet. Majd a bizottság nevében *Barát* Armin szerkesztő méltatta lendületes beszéddel *Farkas* Miksa érdemeit. A bizottság elnökének, *Rosenstein* Károlynak zárszavával végződött a szép ünnepegy.

— A mentők működése. A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület az elmúlt november hónapban első segélyt sübeszeti bántalmaknál 230 esetben, belbajoknál 128 esetben, egyéb bajoknál pedig 65 esetben nyújtott. Öngyilkossági kísérleteknél és öngyilkosságonál 35 esetben volt jelen, kivonult pedig 479-szer. Szállításokat 292 esetben végzett. Az egyesületet fennállása óta igénybe vették összesen 125.579 esetben. November hónapban volt tiszteletbeli tag 9, alapító 87, pártoló 200, éves fizető 1104.

— **Petőfi-Társaság.** A Petőfi-Társaság ma délelőtt, az Akadémia kis termében, Bartók Lajos elnöklése alatt tartotta december havi rendes felolvasó-ülését, rendkívül nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében.

Az első felolvasó Hatala Péter volt, aki *Jézus és Hillel rabbi* cím alatt párhuzamot vont a zsidók messiási reménye és a nazareti messiás: Jézus között. Utána Somló Sándor lépett az emelvényre és elszavalta Bartók Lajosnak néhány újabb remek költeményét, melyek egyikét egész terjedelmében itt közöljük:

Velencei dal.

Millió holdsugár
Játszik a babokban...
A te arany hajad
Nem az furdik ottan?

Imbolyog kuszáltan
Millió aranyyszál —
Arany hálójában,
Bizony még megfognál!

Szívem az aranyfal
Az aranyhálóban...
Odalenn, karod közt,
Jó is lesz valóban!...

Fekete bárkám,
Evezek utánad,
Szomorú vizein
Aholt lagunának...

A közönség lelkesen megtapsolta a bajos költeményeket és a művészi előadást, mire gróf Zichy Géza állandó derűtség között olvasta fel *Utazás Galáciáé vissza* — *hajón* című, kedves humorral megírt uti élményeit.

Ekkor már az idő annyira előrehaladt, hogy Prém Józsefnek a jövő ülésre kellett halasztania *Léha világ* című legújabb vígjátékának bemutatását.

A felolvasásokat zárt ülés követte, amelyen Farnady József bejelentette, hogy nála a Petőfi-házra az ideig 37.665 korona és 38 fillér folyt be, amely összeg a Pesti Hazai Takarékpénztárnál kamatozik. A társaság Farnady Józsefnek a nemes úgyszólván tanúsított buzgalmaért köszönetet mondott. Elhatározta a társaság, hogy arra a dohány-utcai házra, melyben Petőfi évezeteit töltötte, emléktáblát helyez s azt a jövő év március 11-ikén fogja leleplezni. Az emléktábla elkészítésével Bartók Lajos, Prém József, Sebők Zsigmond, Somló Sándor és Szana Tamás r. tagok bízták meg, a Petőfi-ház emlékében a *svájcszász* és *Wlassics* Gyula miniszterhez küldöttséget menesztenek, melynek tagjai: gróf Zichy Géza, Bartók Lajos és Jakab Ödön. Végül gróf Zichy Géza 25 éves zeneművész jubileuma körül szóba és a társaság elhatározta, hogy érdemes tagját küldöttségileg fogja üdvözölni. A társaság ez évi közgyűlése december 27-én délután 5 órakor lesz amikor meg fogják alapítani a január 6-iki *nagygyűlés* programját.

Mint fentebb említettük, a Petőfi-társaság az idén is vízkereszt ünnepén, január 6-ikán tartja évi nagygyűlést. Ezuttal ünnepi a társaság negyedszázados tennállását. A jubileum-ünnep közreműködők: Jókai Mór, Bartók Lajos, Bartha Miklós, Herceg Ferenc, Jakab Ödön, Rákosi Viktor, gróf Zichy Géza. Ugyanekkor Rákosi Jenőt megválasztják a társaság disztagjának.

— **Bem halála.** Bem apónak, a szabadságharc hős tábornokának tizszázados halála napja alkalmából a *Könyves Kálmán* kiadta a *Styka-léle Bem-hépet* különösen sikerült aquarel-nyomásban.

— **Nyolcvan éve katonatiszt.** Nemesak az orosz hadseregben, de bizonyára az egész világon a legidősebb aktív katonatiszt *Gajden-Longinovic* Longin orosz tengernagy, aki a mult szerdán ünnepelte nyolcvan éves katonatiszti pályáját. Gajden most 94 éves, négy orosz cár alatt szolgált és II. Miklós cár az ötödik. Nyolc évtizedes szolgálatában sokat tett az orosz tengeri haderő fejlesztéséért, több háborúban kitünt és a neve, imé ütközet után, nemzetzeti hőst ünnepele. Mostani jubileuma alkalmából az orosz közvélemény lelkes órációkban részesítette.

— **Zászlómentés.** A budai középiskolai tanulóifjuság Szepietlen B. Szilárd nevezett Mária-kongregációjának e hó 18-án délután négy órakor lesz ünnepélyes tagüléssel egybekötött zászlómentése a Mátyás-templomban. A szertartást gróf Cséky Károly váci püspök, a kalsburgi kongregáció volt prokustusa végzi. A zászlóanyagit tisztelt Zichy Livia grófnő viseli, az ünnepi szónoklatot pedig dr. Prohászka Ottokár teológiai tanár tartja. Az ünnep alatt a II. ker. polgári iskola énekkara, a tagtelével alatt pedig a krisztinavárosi irgalmas nőnek vezetése alatt álló leánynevelő intézet énekkara működik.

— **A kardanyel művész.** Érdekes fotográfálást végeznek most egyik berlini klinikán a Röntgen-sugarak segítségével egy kardanyel-művészen, akit *Blumenstiel* Miksának hívnak. Emésztési baj folytán lett a klinika lakója; a betegség meghűléstől eredt.

Mint hogy a ritkagyonru beteg zseborákat is nyel le láncostól, valamint beteg katonai fegyverültényeket, sok fényképet fogtak róla felvenni. De a doktorok nem maradnak a fotográfálásnál: egy vékony lánern homérét erősítik, amelyet a művészek le kell nyelnie; ezáltal a gyomornak hofokát akarják megállapítani a nap különböző szakáiban, ami élő lényeken eddig még nem volt lehetséges.

— **Épításon a Reviczky-utczára.** A *Budapesti Napló* főszerzője ma egy kiváló íróársunktól a következő levelet kapta:

Engedd meg, hogy egy ugynevezett „névtelen” levelet írjak hozzád. Hogy a nevem alatt írjak, azt nem tehettem, mert azok után, amiket majd mindjárt elmondok, nem hinnék el az esetet. Mert ugyan ki halott mai napság olyat, hogy egyik író a másiknak a dícsőségét igyekeznék öregbiteni? mikor az író világ az az egyetlen, amelyikben még a holló is kivájjja a holló szemét. Jó két-három esztendője annak, hogy az én kedves jó barátomat dr. Neumann Mórt küldte a nyakamra a sors. Beszélgetünk s ő azt mondja, hogy a főváros egyik utcáját nevére fogják elkeresztelni. Akit említett, az mindketőnk jóbarátja és országos képviselő is volt. Azt mondtam én erre:

— Jó dolog, hogy N. N. nevét megörökítették bár hiszen ő nem volt valami nagy kaliberű ember, hanem mindössze is csak szerencsés újságíró. De ott van a szegény Reviczky Gyula, a nagy tehetségű költő, aki előzőt pár esztendővel halt meg: hát ő rá nem gondol senki sem? Te város-alya vagy... Nézd, éppen itt van az az utca, meg az a két tér, amelyen át ő én hoztam hetenkint legalább kétszer-háromszor eljárált...

Nem folytathattam tovább, talán még ennyit sem mondtam. Dr. Neumann Mór rám nézett az ő becsületes okos szemével:

— Ne is folytasd!... elég! Szedd a szalcsit ugy, ahogy mondtam. Isten veled!

Es egy kis időköz multán lelkendező örömmel tudtatta velem egy levélben, hogy megvan! Ebből pedig látatlanul feleltem zúmtokkal, hogy nem a magam ötletét akarom én ezáltal megdicséretelni, hanem igenis nyilvánosan halát akarok adni az iradalom nevében dr. Neumann Mórnak, aki nélkül az a kis tér, az a kis utca amely most Reviczky nevet viseli, soha sem lett volna Reviczky-utca, Reviczky-tér.

— **Halálozás.** Gréből telegrafálják, hogy gróf Pálffy-Dann Ferdinánd Lipót, a pozsonyi gróf Stábung-kastélyban meghalt. Peggazban helyezik örök nyugalomra. Gróf Pálffy-Dann Lipót, Teano herceg és rivoli mári 1807-ben Pozsonyban született. Mint gróf Dann József hitbizományának örökös nagyanyja után felvette a Daun-nemzettség nevét és címerét és ennek alapján Teano herceg, rivoli mári és spanyol grand lett. 1836-ben Pozsonyvármegye örökös főispánja és pozsonyi várkapitány lett és mint pozsonyi gróf a magyar zászlósurak közt foglalt helyet. Sok kitüntetés érte közpályáján, így Bécsváros is diszpolgárának választotta. 1832-ben feleségül vette *Lobkowitz* Szónia hercegnőt és házasságából négy fia született. Az egyik fia *György*, pápai szolgálatban volt és *Odescachi* herceg, őrnagy párbajban agyonlőtte, Vitterboban van eltemetve, ahol magyar telirat van sírkövén; a legidősebb fia *Lipót*, szintén a pápai hadseregben szolgált, másodszerül fia *Vince Vilmos* belépett a honvédségbe és a legifiatalabbik, *Károly*, a pápi pályán működik.

Nagy Ferenc nyugalmazott gazdatiszt 63 éves korában elhunyt. Tegnap délután temették a Baross-utca 118. számú házából.

— **Ötveny Schmeizer** Natháné, Weinberger Regina, kilencvenöt éves korában meghalt Budapesten.

— **Az érem másik oldala.** Az amerikai elnök-választás alatt tudvalevőleg napirenden volt a pártok fogadása. Az ilyen fogadás igen sok embernek nagy anyagi veszteséget okozott, sőt akárhányan tönkrementek miatta. Voltak olyan fogadások is, amelyek eredetiségükkel tüntek ki. Így egy trentoni fiatal leány abba fogadott, hogy a fehér ház lépcsőin táncolni fog, ha Bryan megbukik. És mikor értesült Bryan vereségéről, keserves zokogásra tört ki, de be kellett váltania szavát. Kora hajnalon több barátjával oment a parlamenti palota elé és beváltotta ígérteit, nagy öröme az odaseregelt kívánság tömegnek. Ugyanebben a városban két másik leánynak, mert elvesztették a fogadást, egy rossz számszámmal át kellett fűrészelnie egy vasúti sín. Két óra hosszat dolgozott a két leány és a fáradságos munkától csupa hólyag lett a kezük, de a legjobban mégis a bántotta őket, hogy terdek nép állta őket körül, gyönyörködve bájos arcuk verejtékében.

— **Felrobban lámpa.** *Brásza* Simon volt kisenjő bíró házában a lámpa felrobban és a bíró ielésege és három gyermek megégett. Két gyermek már bele is halt seibe.

— **Az öngyilkos magánhivatalnok.** *Schlamadinger* Sándor székelyjérvári születésű magánhivatalnok, aki tegnapelőtt a városligeti fasorban mellbe lötte magát, tegnap este a Rókus-kórházban kiszivedett.

— **Vasuti szerencsétlenség.** *Differdingen*-ből (Luxemburg) táviratozzák: Az itteni vaskohételepen egy hét méter magas vasúti hid leszakadt, mikor a vasut rajta átrobogott. A mozdonyvezető és a fűtő idejekorán leugrott. *Három ember* a romok alá került és nyomban meghalt, tizen pedig megsebesült, ötén már azok közül is meghaltak. Erős a gyanu, hogy anarkista-merénylet idézte elő a katasztrófát.

Egy madridi távirat szerint a *cordova-belmeri* vasuton két vonat összeütközött, minek folytán hét ember meghalt és tizenhat megsebesült. Azt hiszik, hogy a romok alatt még több halt meg. A sebesültek mind munkások, akik a pálya javításával voltak elfoglalva.

— **Pörösködés egy fejedelmi korona körül.** Roppant érdekes polgári pör tárgyalására készült egyik müncheni kerületi bíróság. A pörben az alperes a bolgár fejedelem, a felperes pedig egy szegény festő. Időközben a per tárgyalását elhalasztották és most annál többet beszélnek a dologról Münchenben. Két éve Ferdinánd bolgár fejedelem koronára ábitozott és Koburg Klementina hercegnasszony, a fejedelem édes anyja, el is utazott Münchenbe koronavásárlásra. A hercegnasszony végigjárta München neves ékszereszeit, míg végre egyikkel megegyezésre jutott. A megegyezés szerint az ékszerész elkészíti a korona vázát, amelybe a drágaköveket a hercegnasszony adja a családi ékszerei közül. A korona tervezetét Szófiában készítették el és elküldték a müncheni ékszerésznek. A tervezet azonban használhatatlan volt, mert nem számított a hercegnasszony családi ékszereinek a különféleségével. A müncheni ékszerész ezt rögtön megírta Ferdinánd fejedelemlnek és egyben ajánlott egy festőt, aki jutányos áron elkészíti a korona tervrajzát. Az ajánlatot a bolgár udvar elfogadta és a müncheni festő elkészítette az új korona tervrajzát. Az ékszerész ezt most Szófiába küldte, hogy mondanak róla véleményét, megiele-e, szépe-e, jó-e? Mig azonban ez a kis levélváltás tartott, a bolgár politikában nagy változás állott be és a fejedelmi udvar rideg hangu levelet írt a müncheni ékszerésznek. Röviden annyit volt a levélben, hogy a megváltozott politikai viszonyok nem engedik meg a fejedelmi korona megrendelését és az udvar ezennel vissza is vonja Koburg Klementina hercegnasszony rendelését. Az ékszerész helyenyugodott a dologba, nem úgy azonban a festő aki a korona tervezetét készítette. A festő előbb az ékszerészen követte a pénzt, majd, mikor így nem boldogult, a szófai udvarhoz fordult, ahonnt ezt a választ kapta: „A tervezetet az udvar ki fogja fizetni, mihelyt a korona elkészül.” A biztass kissé különösködött tetszett a festőnek, mert az ékszerész elmondta neki a koronaügy időtlen időkre való elhalasztását és bepörölte a bolgár fejedelmet a korona tervezetének elkészítésénél támadt kétszkiadásai, munkadíja és az összes két esztendői törvényes kamatának a kifizetésére. Az érdekes pert azonban a váru várt tárgyalás hetében a festő visszavonta. Amely cselekedetre valószínűleg a szófai fejedelmi udvar bírta rá. És München bírósága elesett így egy igazi szenzációttól.

— **Elmozdított tantó.** *Segezd*ről táviratozzák: *Reisz* József tanári tanító a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya a gyermekekkel való durva bánásmódja és iszások természeté miatt még a nyáron állásának elvesztésére ítélte el. Ezt az ítéletet *Reisz* megítéltebbzte a vallás- és közoktatási miniszternél. A miniszter a fegyelmi választmányának adott igazat és az ítéletet jóváhagyta.

— **Modern szobalány.** Egy kopenhágai kereskedő valamelyik dán napilapban apróhirdetést tett közzé, melyben szobalányt keres. Természetesen halomszámra kapta az ajánlatokat, különösen ezek között érdekes a következő levél:

Tisztelt Uram! Felajánlom szolgálomat. Tudok mindent, ami a szobalányi teendőkhöz tartozik. Azonkívül pedig taníthatom zongorázásra is a gyermekeket, értek a fésüléshez is és így a nagysága fodrásznőjét is pótolhatom, továbbá mintaszerűen mosok és vasalok. Huszonhét éves vagyok, izlésesen ütözök, kerékpározom, zongorám is van s azt hiszem, szívesen hallgatják majd a játékomat, különösen népdalokat szeretek zongorán előadni. Kiténök a bizonyítványaim. Nem jár senki sem rosszul, ha szobalánynak vesz.

— **Letartóztatott pénzhalmistok.** Jó fogást csinált a mult héten a *dombrádi* őrsparancsnok, letartóztatta ugyanis a soproni fogházból nem rég kiszabadult *Kulhanek* Adolt pénzhalmistót és társait. Bankjegyhalmisításért Kulhanek Sopronban hét évig volt fegyházban s junusban, amint bírtbüntetését kiállotta. *Gégeny* szabocsmegeve községen *Heister* Gábor bér-onét telepedett meg. Rövid idő muiva egy Nagy Imre nevű zabonyi és *Magda* Sándor nevű bessenyet emberrel meg is kötötte az alkut a bankjegyek készítéséhez szükséges prés szállításra. *Magda* Sándor át is adott neki 300 koronát előleg fejében, Nagy Imre pedig azt ígérte, hogy ő gondoskodik tog a még szükséges részvényesekről. Mielőtt azonban nagyobb arányban tervezett szélhámosaikat elküvetették volna, a dombrádi csendőrség mára a hármukat letartóztatta.

(x) **Egyenruhák**, díszöltönyök és libériák, olasz vivőszerek igen olcsón kaphatók *Tiller Mór* és Társa cs. és kir. udvari szállítóknál Budapest, Váci-utca 35.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Honi ipar.** Ajánlom általánosan ismert saját gyártmányú posztó *bokavédőmet* (gamaszi). Kapható drapp, oliv, szürke, bronz és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcár. *Kertész Pál* divatruházában, *Koröspati-utca 44. sz.*, a Népszínházzal szemben. Eladás nagyban is.

(x) **Ragogyó karácsonyfadisz.**
Új! Football társasjáték frt 2.—.
Halifax frt 1.50. *Kertész Tódornál.*

Vásárcsarnok és patika.

Budapest, december 9.

Nem arról akarok szólni, hogy a Vásárcsarnok, a főváros berendezésében — hála *Matuska Alajos* buzgalmanak — csaknem patikai árakat létesített. Ambár jó volna napirendre tüzni ezt a kérdést is, és nem hagyni abba, míg nem rendezik a lakosság, az élni, enni és inni kívánó közönség érdekeinek megfelelően; mert az élelmiszerek mai drágasága határozottan a patika árakat emelheti fel. Pedig patikai delendam esse puto!

Öszintén szólna, nem szeretem a patikát. Hiába is tiltakoznám, úgy is kitűnnék a sörökből. És pedig nemcsak azért nem szeretem, mert mindig baj van, amikor az ember patikára szorul. De nem szeretem egyébként sem. Drága mulatság! Nagyon drágák az orvosságok, neveléses árak vannak kiszabva az elkészítésért, a skatulyákért, üvegekért, tégelyekért. Általában középkori, majdnem fendfalis állapotot emleget egy-egy patika szerencsés tulajdonosa élvez. Ezekre menő jövedelmet hoz protekció útján, a község, az állam jóvoltából, a közönség, a közegészségügy kárára.

Ebből az következnek, hogy én voltaképp első sorban a patika tulajdonosait nem szenvedhetem. Ami igaz is. Nem szeretem a privilegizált embereket, semmi téren. De ismétlem, nem szeretem a patikát sem.

Van egy kollégám. Nem a fővárosban lakik, hanem közel egy látogatott nyaraló városkában; de azért a fővárosi orvosok is nagy véleménynyel vannak felőle. Kötő orvos hírében áll és méltán. Ez a köztudott kolléga egyszer ilyenformán szólt hozzám: Huncut, aki receptet ír; senki magának a patikában üdvösséget, gyógyulást nem vásárol. Persze, a köztudott kolléga is ír néha receptet s azért még nem „huncut,” és tényleg vannak olyan orvosságok is, amelyek hasznosak, nélkülözhetetlenek, visszaadják az egészséget, az életet; de az is bizonyos, hogy a patikában szép sorban elhelyezett orvosságok légiója, amennyiben nem káros, legalább 99 percentig fölösleges és még csak nem is „szentelt” víz, még akkor is, ha kenőcs, pilula, vagy másnemű kompakt anyag.

A kanálban, ostyában és másképp beszédett orvosságok legnagyobb részénél fontosabb — a betegnek gyógyulása, az egészségesnek egészsége — tartása érdekében, — hogy mit adunk neki enni-inni, hogyan tápláljuk az élet, az egészség, a gyöngékedés, a betegség különböző körülményei között. Fontosabb a vásárcsarnok, a piac, mint a patika.

Az egészségesnek s főleg a betegnek célszerű táplálásával egy ujabbán kifejlesztett tudományok, a diétetika foglalkozik. Ennek a diétetikának első nagy rendszeres magyar műve pedig mostanában jelent meg: *Hirschler Agost* és *Terray Pál* doktorok írták. Az ő derék, komoly munkájuk, mely számot tenne akkor is, ha orvosi irodalmunk nem volna oly végtelenül szegény, 630 oldalon tárgyalja, hogy miből mennyit kell adni a betegnek a betegség különböző neme és foka szerint.

Hirschler és *Terray* urak nem mondják ugyan, hogy huncut, aki receptet ír, de azért az ő 630 oldalra terjedő könyvük lényegileg ugyanazt fejt ki tudományos alapon és részletességgel, amit a köztudott kolléga bonmot-ja magában foglal. Hare a patika ellen, éljen a vásárcsarnok! Hogy éljünk, akik egészségesek vagyunk, de fájdalom, betegnek is lehetünk, főleg, ha célszerűtlenül élünk.

Valamelyes diétetikai rendszabályt követtek régebben is az orvosok. Csak hogy abban az időben, amikor a fiziológia még gyermekkorát élte s tudományos pathológiáról még szó sem lehetett, csupán végtelenül találhatták el néha, hogyan is táplálják a beteg embert, s nem egy esetben századokon át olyan eljárás divatozott, mely a mai felfogás szerint határozottan végzetes volt valamely betegség lefolyására. Egykor derűre-borura koplaltattak minden beteget; ma tudjuk, hogy a legtöbb betegségben okosnak kell táplálkozni, különben nem számíthatunk a betegség szerencsés lefolyására. A tifusz, a krónikus tuber-

kulózis diétetikus gyógyítása, úgy, amint *Hirschler* és *Terray* urak kifejtik, egy valóságos epopeia, amely a legtöbbhez a szegény hős, a beteg, illetőleg orvosa diadalával végződik.

A diétetikának ma sokkal több fejezete, ága-boga van, mint lehetett még csak egy félszázaddal ezelőtt is, amikor a magyar orvosi kar legnagyobb kitűnősége, aki egyébiránt sebész volt és késsel gyógyított, a kés mellett csaknem minden betegnek paradicsomlevest is ajánlott. A *Hirschler* és *Terray* urak levelei és zseléi nem ilyen egyszerűek, a konyhaművészetet — a fiziológia törvényeiről nem is szólva — nagyobb mértékben veszik igénybe és bizonyonyal jobban meg is felelnek az egyes betegségek természetének. Persze, egy félszázad nagy idő, s akik ma diétetikáról beszélnek és írják, azt másképp tehetik, mint teheték volna a régiek. És a mi diétetika rendszeres könyvünknek éppen az a legfőbb érdeme, hogy szerzői megtették, amit tehetek, egészen a mai tudomány színvonalán állanak, és nemcsak reprodukálnak, hanem önálló és erős gondolkodás vezetésével, és saját tapasztalataik gazdag tárházából is merítve, az egész műre az eredeti alkotás bélyegét ütök. De az egész könyv tudomány értékétől függetlenül mint gyakorlati kézikönyv is nagy hasznára lesz a hazai orvosi világnak és általa a közegészségügynek. Csaknem minden betegségnek megvan benne a diétetikája, s amiről nem szólnak, az is kiegészíthető azok után, amiket mondanak. És a szerzők, bár nagy mesterői a konyhaművészetnek, nem kevésbé leleményesek abban is, ami tán sokkal nehezebb, hogy a szegényebb betegek számára is minden tekintetben lehetőleg megfelelő életrendet tudnak megállapítani.

A köznép, a munkálkodó földmives osztály életviszonyait különös gondal tárgyalják és a hazai néptáplálkozásának ismertetését, jórészt a korán elhunyt *dr. Farkas Jenő* adatai alapján, mint önálló becses, bár még sok kiegészítésre szoruló adalékot iktatják az egész fejezet keretébe. Tanulságos és megható szociológia!

Az ember szinte siet innen derültebb tájak felé. És akárhova fordul, olyan jól esik látni, mire képes az orvosi tudomány — orvosságok nélkül, hogyan foglalja el a patika helyét a vásárcsarnok. Csak aztán a vásárcsarnok, az élelmi piac árai a fővárosban és szerte az országban ne kövessék mind jobban és jobban a patika árakat; mert az nagy csapás volna az ország közegészségügyére, nagyobb csapás, mint a patika.

Dr. M.

A Budapesti Napló Naptára.

Pazar pompával kiállított, gazdag tartalmu naptárt küld karácsonyi ajándékkul a *Budapesti Napló* minden előfizetőjének. Egy csekély részlete ez a mi hálaunknak azért a páratlan szeretetért és rágaszkodásért, amelylyel a *Budapesti Napló* közönsége munkásságunkat kíséri. Gyakorlati értékű és egyuttal szórakoztató a

Budapesti Napló Naptára,

amelynek előkelő tartalmát a *Budapesti Napló* belső dolgozó társain kívül más neves írók és költők gazdagították. A gazdag belletrisztikai rész után az év krónikája van írásban és képből. Ennyit árulunk el egyelőre a közönségünk számára tartogatott meglepetésből.

A Budapesti Napló Naptára

karácsony hetében mindenütt ott lesz már, ahol a *Budapesti Napló* naponkénti vendég. Kiadóhivatalunk két hét múlva már megkezd a Naptár szétküldését. Hiszszük, hogy közönségünk éppen olyan szeretettel fogadja ajándékunkat, mint amilyen szeretettel mi elkészítettük és amilyen örömmel mi ünnepi asztalára tesszük.

A Budapesti Napló Naptára

nem kerül könyvtári forgalomba, kiadóhivatalunk azonban megküldi azoknak is, akik most lépnek előfizetőink sorába. A Naptárt

bérmertve kapják meg előfizetőink és a szétküldés sorrendjét — az egyes vasuti vonjak szerint — napról-napra jelezni fogjuk.

FŐVÁROS.

(*) **A 45-ös bizottság** ma délelőtt ülést tartott *Kléh István* udvari tanácsos elnöke alatt. Az első osztályú tiszti ügyési állásra jelölték első helyen *dr. Kobler Ferencet*, kijelölték továbbá a bíráló választmány öt tagját a következőkben: *Horánszky Nándor*, *Kléh István*, *Steiger Gyula*, *Radozsa János* és *Unger Alajos*; az igazoló választmány tagjaivá a következőket: *Heimlich Kálmán*, *Riez Károly*, *Kogler József*, *Schweiger Márton*, *Morzányi Károly*, *Hirös József*, *Thuróczy Adolf*; végre a közigazgatási bizottságba (két évre) öt tagot: *Nórák Sándor*, *Morlin Imre*, *Gombár Tivadar*, *Morzányi Károly*, *Stern József* és 1 évre egy tagot: *Stiller Mór*. A 45-ös bizottság is megalakult és elnöké *Kléh Istvánt*, alelnöké *Mérő Jánost*, pénztárnokká *Gebhardt Józsefet* választotta. A bizottság elvül kimondta, hogy a fővárosnál alkalmazott bizottsági tagok oly szakbizottságokba, amelyeknek munkássága hivatalos működésükké hasonló ügyeket illet fel, be nem választhatók, továbbá, hogy oly vállalatok tulajdonosa, igazgatója vagy képviselője, melyek a fővárossal szerződéses vagy számadási viszonyban állanak, nem lehet tagja oly bizottságnak, mely a vállalatnak üzletkörébe eső ügyekben határoz. Ez az elv kiterjesztett az összes fővárosi intézetekre is.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Az Operaházban** holnap hétfőn, bérletfolyamban (138. szám) *Leonavalló Bejazozó* című operája kerül előadásra. Neddát *Abrányiné W. Margit* éneki. Csnit *Alberti*, Tonit *Várady*, Beppet *Kiss*, Silviót *Mihályi* adja. A dalművet követi a *Zulejka* című ballet.

** **Az Otthon mulatsága.** Ezidei első hangversenyét tartotta meg vasárnap este az Otthon írók és hírlapírók köre. A mulatság műsorának első részét változatos és élvezetes hangverseny töltötte be. *Török Irma* szavalta, a *Kis Gégy* Stefi högedült, *Alberti Werner* énekelte, mind igen nagy és osztatlan sikerrel. *A piece de resistance* a *Szager* Honka pompás éneke és egy kis operett volt, amelynek ötletes szerzői: *Furagó Jenő* és *Márkus Géza*. Bajos miniatűr színpadon adtak elő a vidám, szellemes bohócságot *Anon Margit* és *Koröcs Mihály*. Volt is taps, kihívás bőven, amiből a szerzőknek is jutott. Az est zenei számait *Mader Raoul*, *Klávichó Vilmos* és *Fodor Bernát* kísérték zongorán. Eljött után társas vacsora, majd tánc következett. A sikerült mulatság reggelig tartott.

** **Tannhäuser Párlában.** *Wagner* *Vikhard* *Tannhäuser* című dalműve a napokban érte meg Párlsban századik előadását.

** **Sada Yacco Berlinben.** *Sada Yacco*, a „japán Duse”, a tavaszon vendég szerepelni fog a berlini *Reizend-Theaterben*. Az egyetlen japán színész nő tizenkét szer fog a berlini színházban játszani.

** **A prágai német színház.** A cseh tartományi bizottságban tegnap színházi vita volt, amelyet *dr. Urbannak* az az indítvány idézett föl, hogy a prágai német színháznak világiási előtka a bizottság tizenöt ezer korona szubvenciót szavazzon meg. A vita azon végződött, hogy az indítványt — elvetették.

** **Egy balletmesternő hagyományá.** A müncheni udvari opera balletmesternője, *Grahn-Young Lucie* asszony negyvszáz ezer márká hagyományt tett vagyontalan müncheni tanuló megjelzésére. A hagyomány *Grahn-Young* asszony halálával lép érvénybe. A jótékony balletmesternő valamikor híres táncosnő volt.

** **Trollus és Kresszida.** Pénteken, december 14-én, lesz a nagy érdeklődéssel várt *Shakespeare* darab bemutatója a Nemzeti Színházban. Az 5 telvonásos zimmű, amely *Trollus* és *Kresszida* szerelmi történetével párhuzamosan a trójai háború farka epizódjait hozza színpadra, *Fabian* *István* fordításában kerül (magyarul most először) színpadra. A színrealkalmazás munkáját *Beöthy László* igazgató végezte. A két címszerepet *Beregi Lószkár* és *P. Márkus Emilia* játsszák. A nyilvános ösztörökön, d. e. 10 órkor lesz.

** **Leonavalló rekvémje.** *Leonavalló* levelet írt egy berlini barátjának, amelyben közli vele, hogy *Umberto* király emlékére rekvémot ír. A hírneves zeneszerző ebben a leveleiben azt is megírja, hogy *Berlini Roland* című új dalműve, amelyet tudvalevőleg a német császár ösztökélésére ír, 1902-ben a berlini udvari operában fog először bemutatásra kerülni.

** **A jövedelmész Tolstoj.** A berlini *Deutsches Theaterben* *Tolstoj Léo* a *Sötétség hatánya* című színművének első tizenket előadása 42.000 márkát jövedelmezett, ami 3500 márká átlag jövedelemnek felel meg esténként. Ilyen nagy átlagot a berlini színház már régen nem ért el darabdal.

**** Egy érdekes táncos visszavonulása.** E hónap végével egy érdekes táncos vonul nyugatomba a bécsi udvari operától. Ez a táncos Dubois Leo, aki harminckét éven keresztül lát igazgatóság alatt táncolt. Ez alatt a hosszú idő alatt nem kevesebb, mint hétézerszer lejtett különböző operákban és balettekben. Dubois különben, akiről el lehet mondani, hogy egész életét végigáncolta, egy híres táncos-családból származik.

**** Angol részvénytársaság a Deneverre.** Londonban *The Comic Opera Syndicate* név alatt részvénytársaság alakult haterem font sterling alapítással. Egyesegyedül arra a célra, hogy *Strauss* Jánosnak híres *Denever* című operettjét Angliában, Amerikában, Ausztráliában és a kolóniákban kiaknázza. A társaság haterem részjegyet bocsátott ki, egy-egy font sterling értékben.

**** Clemenceau, mint drámaíró.** Georges Clemenceau, aki olyan hősiességmel folytatott annak idejében a sajtóban a *Dreyfus*-ügyben. A drámaírók sorába lépett. Az *Independence Belge* híre szerint darabot írt, amely a *Vandeville*-színházban fog színi körülni.

**** Grau ur vállalkozásai.** Grau Maurice, az ismert impresszario, a legszerencsésebb kezű színházi vállalkozók közé tartozik. Legutóbb operatársulattal utazott Amerikában, amelynek huszonnégy előadásra kerék egy millió koronát hajtott a szerencsés impresszariójának.

**** Bárkány Mária Párlában.** *Bárkány* Mária párisi vendéglátója, amelyről már több ízben megemlékeztünk, mint a mindenesetre nagyon közönségre kedvelt német újságok írják, anyagilag is jól sikerült. Az első három előadás 13.400 frankot hajtott. A párisi színházak művésztársai a legbarátságosabb érintkezésben vannak a német tragika társulatával. Nem érdektelen az a hír sem, hogy az *Odeon*-színház külön elismerő levelet írt a német tragikának.

**** Vidéki színeszet.** *Kunhegyi* Miklós, a szepesi színikörület igazgatójának társulata november 17-ikén kezdte meg Iglón működését. Az eddig lejátszott műsorral: *Aranykakas*, *Kurucutrang*, *Peppita* kisasszony, *Rejtett boldogság*, *Ami az erdő meséi*, *Aranyember*, *Mintaféj*, *Anyaiól*, *Hadak útja*, *Napoleon ösém*, *Fernand* házasságát teljesen meghódította a közönséget. Alattalás az az óhajlás, hogy jövőre is Kunhegyi Miklós legyen a körület igazgatója, mert mint igazgató és színész egyaránt nagy elismerést és szimpátiát szerzett. A társulat kitünőbb tagjai: Szalay Vilma, Kunhegyi Bella, Szatmári Anna, Vajda Ilona, Halmay Kornélia, Baranyai Szidi, stb. Férfiak: Kunhegyi, Kispálffy, Makay, Fekete, Viola, Halmay Nagy, stb. A sajtó kitünő zenekarnak feje Baranyai és neje.

**** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** Ma, hétfőn este a *Bajazet*, s utána a *Zulejka* ballet kerül színi a nagy kir. Operaházban. Ez előadás a Telefon Hírmondó is közvetlenül fogja az előzetek előadására, egy hogy azok a Hírmondón keresztül is végig hallgathatók az operát és a ballet zenéjét. — E közvetítés után a rendezési felolvasás következik, azután pedig még 11 óráig *Zöldi* Marci cigánybandájának a muzsikája lesz hallható a Hírmondó kágylón keresztül.

MŰVÉSZET.

□ **Pompéji remekm.** A Pompéji környékén folyó ásatások közben rendkívül értékes antik bronzszobrot találtak. A szobor egy méter tizenkilenc centiméter magas s meztelen férfi-alakot ábrázol, a jobb karja hiányzik. *Orsi* tanár archeológus, aki az olasz kormány megbízásából egy idő óta Nápolyban tartózkodik, véletlenül ott volt, amikor a szobrot kisták s azonnal megállapította a lehetnek rendkívüli művészeti jelentőségét. A nápolyi archeológusok azt állítják, hogy ez a legszebb szobor, amelyet eddig Pompejiben találtak. Mindenesetre görög szobrász műve s a Krisztus előtt való ótödik században készülhetett. A művész, aki a szobrot készítette, valószínűleg az ugynevezett eklektikus iskolájába tartozik. A szobor könnyed áll helyzetben ábrázolja a meztelen férfit. Hiányzó jobb karját is megtalálták mellette a földben. A remekmű értékét tulzást nélkül félmillió lírara becsülik.

□ **A magyar iparművészeti társulat karácsonyi kiállításának** ünnepes megnyitása e hó 15-én megy végbe. A megnyitáson csak meghívott vendégek s a magyar iparművészeti társulat tagjai vehetnek részt. A kiállítást a közönség ingyen látogathatja.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Magyar Könyvtár** novemberi füzetek között ama Jókai füzet, amely Tallérossy Zebulon Minden-váró Ádámhoz írt leveleinek színi-javát először gyűjti össze. A vasok füzethez Várdai Béla írta meg nagyon ügyesen a szükséges jegyzeteket. A füzetek közt van a *Verga* szenzációs népdramája: *A jarkas* is, amelyet *Radó* Antal, a Magyar Könyvtár szerkesztőjének kiváló fordításában közöl a vállalat. Érdekes az *Ovidius-füzet* is Paulovics Károly dallamos, hü fordításában, amely bár próza, az eredeti költői szépségeit mind visszaadja. Megjelent *Kipling* Dsungle könyvének második sorozata is Mikes Lajos fordításában, a 195. sz. pedig a Német Elbeszélők Társ-nak első sorozatát nyújtja, ebbe *Alexander* Erzsi fordított hosszabb elbeszéléseket. A

Magyar Könyvtár füzetek 30 fillérért megrendelhetők a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

□ **Uj Petőfi.** Mióta felszabadt Petőfi a szerzői törvény tilalma alól, egyre-másra jelennek meg költőiményei újabb és újabb kiadásban. A szabad Petőfi-kiadások azonban inkább olcsósággal, mint a szép kiállítással iparkodtak maguknak közönséget szerezni. Végre most a *Wodianer F. és fiai* (Lampel Róbert) os. és kir. udvari könyvkereskedő cég kiadásában megjelent egy Uj Petőfi is, amely ugy tekintikai mint művészi tekintetben kielégíti mindazt a jogos várakozást, amelyet egy diszes Petőfi kiadáshoz fűzhetünk. Petőfi összes költeményeit az új kiadás két kötetben adja. Sajtó alá *Radó* Antal rendezte, aki lelkiismeretes gondnal ügyel a szöveg tökéletes pontosságára. Ugyan ő látta el a két kötetet a szükséges tárgyi jegyzetekkel is. — Az új Petőfi magas értékes életrajzzal kezdődik, melyet a legjobb és legteljesebb Petőfi-monográfia szerzője, dr. *Ferenzi* Zoltán, írt e könyv számára. Legnagyobb dicséret illeti a kiadót azért, hogy alkalmat adott három jeles magyar festő-művésznek, *Telegdy* Lászlónak, *Tall* Ödönnek és *Neogrady* Antalnak arra, hogy tehetségük legjavával megpróbálják a magyar nevezet legelsőadásban dalnokának képeit esetleg is megörökíteni. Ötvenkét új Petőfi-illusztrációt díszít a két kötetet, amelyek közül mindenki meg fogja találni azt, amelyet lelkéhez szól. A két kötet ára 10 korona.

□ **Magyarország a XIX. században.** A *Pálffy* Ferenc szerkesztése alatt megjelent *Magyarország a XIX. században* című dusan illusztrált ma legújabb négy füzetét most kaptuk kézbe. *Pálffy* Ferenc e történelme kiterjed minden jelentősebb mozzanatra s a világpolitika nagy harcát közelebbről mindig visszatér Magyarországot saját viszonyaira és küzdelmeire. Számos szép illusztráció is van a munkában, arcképek, csataképek s párhuzamosan a modern történelemmel az ókort is tárgyalja a most megjelent füzetben a régi Rómát, melynek minden számottevő eseménye szintén illusztrálva van. A négy füzetben mintegy 110 képet talál az olvasó. Aki érdeklődik e mű iránt, forduljon a szerkesztő-kiadóhoz: *VIL, Erzsébet-körút* 29.

□ **Magyar Egyetemi Szemle.** Ennek a jól szerkesztett havi szemlének most jelent meg a harmadik száma amely szintén *Kálmán* László és *Zala* Ernő szerkesztők komoly törekvéseit bizonyítja. A decemberi számba a szerkesztőkön kívül dr. *Heinrich* Gusztáv, dr. *Vámbery* Ruzsem, *Dalmady* Zoltán, *Nagy* Ferenc és mások írtak.

□ **Orvosok Lapja.** Ilyen cím alatt ma új orvostudományi és orvostársadalmi hetilap indult meg. Tulajdonosa: dr. *Mark* Dezso, felelős szerkesztője dr. *Hönig* László. Az új szaklap első száma rendkívüli gazdag tartalommal jelent meg. *Kélti* Károly tanárnak a szerkesztőhöz intézett nyílt levele, *Babarczy* *Schwartz* Ottó érdekes cikke van a jól szerkesztett lapban, amelynek az évi előfizetési ára: 10 korona.

□ **Rhetorika.** (Próza) olvasmányok. Elmélet. Gimnáziumok és reáliskolák V. osztálya számára.) Szerkesztette *Négyesy* László. A 19 ives kötet *Lampel* Róbert (*Wodianer* F. és fiai) kiadása. Ara 3 korona 20 fillér.

□ **Utmutató az utlevél és idegen rendszet kezeléséhez.** Ily című könyvecskét bocsátott ki *Kovács* Ottó. A füzet a figyelő és megelőző közbiztonsági szolgálata vonatkozólag szolgál felvilágosításokkal. A szerző érdemes munkát végzett, mert a közbiztonságnak szóban forgó ága rendeltetleg mindeddig szabályozva nincsen. A könyv ára egy korona. Megjelent *Várnay* L. könyvkereskedésében Szegeden.

SPORT.

□ **Football-mérkőzés.** A mielőttaris verseny-pályán ma délután Magyarország két legjobb csapata, a *Budapesti Torna-Club* és a *Műgyermek Football-Club* küzdött az elsőgért. A csapatok legjobb erőiket vitték a küzdelembe és a heves harcot nagy közönség nézte végig, szinte felzajgva a játék változatoságától. A támadást a *M. F. C.* kezdte s csakhamar a *B. T. C.* kapuja előtt viaskodtak; csak a kapus ügyességén múlt, hogy a *M. F. C.* goalhoz nem jutott, habár a közönség nagy része azon a véleményen volt, hogy a labdát a kapuvonalon belül fogták el. Kitarátón igyekeztek mindkét fél sikert elérni, de haszontalan, mert az első half timeban az eredmény 0:0. A második félidőben újult erővel folyt a küzdelem és a küzdők nem egyszer elragadva a játék hevétől a lapda helyett egymást lökdösték. Már-már vége felé jart a második félidő is, midőn alkalmas pillanatban egy ügyes passolás a *B. T. C.*-t egy goalhoz juttatta. Így az eredmény 1:0 a *B. T. C.*-jára. Tekintve azt, hogy ez egy goal kivívása, milyen nagy erőfeszítésbe került a *B. T. C.*-nak, tegnapi jóslatunkhoz biven bizvást mondhatjuk, hogy még most sincs eldöntve, hogy a két csapat közül, melyik „Magyarország első csapata.”

□ **A népligeti jé pályán** már befejezték az elmunkálatokat. A hidroteknika legújabb módszere szerint készült vízlelítő aknákból meg is telítették a pályát. Zene a szezonban délutánokint hetenkint 3-4-szer lesz. A beiratások már megkezdődtek, a jegyeket naponként délután 3-5 óra között lehet kiváltani. Idényjegy 10 korona, kisérijegy 4 korona. Beiratás és zenédj nincs. Napijegy 60 fillér, zenés napon 1 korona. A tisztviselőtelepi tornaegyesület rendes tagsága után egész évre a nyári és téli sportokért a család 15 koronát, a családtagok 8 koronát fizetnek.

□ **Uj akadály jockey nálunk.** Angol lapok szerint hozzánk jön jövőre *Scharples*, Anglia egyik legkeresettebb akadályverseny jockeyja. Hogy melyik istálló szerződtette, nem írják az angol újságok, de

mert ugyszólván valamennyi akadály-istállónak meg van már a jockeyja, valószínű, hogy *Sharples* a *Mr. Redgery*—*Michelstetter*-istálló jockeyja lesz, aki *Slinn*-nek a helyét fogja betölteni.

□ **Egy millió korona nyereség.** *Bonavistának*, a híres kisbéri apalónak ivadéka. mint a Sportéletben olvassuk, nem kevesebb, mint 40.000 font sterlinget, egy millió koronát nyertek az utolsó négy év alatt Angliában. A derék apaló meg is kapja ezért a jutalmát, mert soha nem volt még példa, hogy telivér iránt a külföld részéről is olyan érdeklődés nyilvánuljon, mint az új kisbéri apaló iránt. *Bonavista* első ivadéka a tavasszal jönnek nálunk először pályára.

TÁVIRATOK.

Bécs, december 9. A király ma délután majdnem egy órai kinnalgtáson fogadta *Eulenburg* herceg német nagykövetet.

Bécs, december 9. A *Mária Terésia*, *Aspern* és *Zenta* osztrák-magyar hadihajók *Jokohámába* érkeztek, ahol két-három hétig maradnak. A *Donau* hat napra *Cal-laoba* érkezett. A hajókon minden rendben van.

Genoa, december 9. A *Zrinyi* osztrák-magyar korvetta *Villafrankába* ment.

Konstantinápoly, december 9. Hír szerint a koszorói és szaloniki válik felhívták a porta figyelmét a kerületeikben uralkodó visszas állapotokra. A minisztertanács behatárolt foglalkozott *Macedónia* helyzetével. Azt beszélik, hogy a szultán különbözőtságot szándékozik *Macedóniába* küldeni.

Konstantinápoly, december 9. *Mavrokordato* görög követ és a görög követség tagjai holnap estére udvari ebédre hivatalosak a *Jildiz*-palotába. Jól értesült körökben az beszélik, hogy a Görög- és Törökország között még függőben lévő ügyek kedvezőten állása dacára a két ország között közeledés történt.

Krüger Hágában.

Hága, december 9. *Pierson* miniszterelnök és *Beaufort* külügyminiszter ma délután fél óráig tartó látogatást tettek *Krüger* elnöknel. *Krüger* később egy solingeni küldöttséget fogadott, amely diszkardot adott át neki.

Angol-portugál szövetség.

Lisszabon, december 9. *Viktória* királynő *Károly* királynak e hó 6-iki üdvözlő táviratára a következő választ küldte:

Szeretetre méltó távirata kellemesen érintett és őszintén köszönöm önnek, kedves öcsém, azokat a jó kívánásokat, amelyeket irántam és népem iránt kifejezett. Még nagyobb örömmel konstátalom *Portugália* és *Anglia* szives baráti egyetértését.

Lisszabon, december 9. Az angol hajóraj ma délután elindult Angliába.

A dél-afrikai háború.

London, december 9. A Reuter-ügynökség jelenti *Johannesburgból* tegnapi kelettel: Az ugynevezett *Randriffle*-csapat számára folyamatosan van az ujoncozás. Minden harcoknál angol alattvaló állítás alá kerül és *Transvaal*on kívül és belül való szolgálata köteleztetik. *Johannesburg*-nak drótszöngyvel való bekerítése majdnem kész. Csak öt kijárat marad nyitva és lehetetlen lesz eleséget szállítani az ellenségnek. A lakosság el-távolítása a környékbeli tanyákról egyre folyik. Százzal érkeznek ide asszonyok és gyermekek, akiket a versenytérnen helyeznek el.

London, december 7. A Reuter-ügynökség jelenti *Durbanból*: A boeroknak sikerült *Stander-ton* átellenében *Vlaklaagte* állomás közelében megállítani egy vonatot és 130 pótlóvat elvenniük, amelyeket a harcra akartak szállítani. Egy másik boer csapat sok barmot és juhokat hajtott el az ültvényekről és azokat a *Vlak-laagte* mellett álló boerokhoz vitte.

A hágai nemzetközi bíróság.

Berlin, december 9. A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* jelentése szerint a hágai nemzetközi bíróság tagjává Németország részéről a következők nevezettek ki. *Bagner* titkos tanácsos, bíróalmi törvényszéki tanácselnök, *Frantz* előadó tanácsos a külügyi hivatalban, *Martitz* közigazgatási főtanácsos, bíró és *Bar* göttingai egyetemi tanár.

A kínai bonyodalom.

Berlin, december 9. A *Wolff*-ügynökség jelenti *Pekingből* mai kelettel: *Taku* külső kikötői befagytak. 50 hajó a jégben rekedt.

Páris, december 9. A *Havas*-ügynökség jelenti *Pekingből*: *Pichon* francia követ levelet írt *Csing* hercegnek és *Li-Hung-Csang*-nak, amelyben az *India* és *Khina* határain lévő csapatok visszavonását és a fegyverhazatalt beszüntetését követeli, nehogy bonyodalom támadjanak. A követek hétfőn összeültek, hogy *Csing* és *Li-Hung-Csang* meghatalmazását verifikálják. Azt hiszik, hogy a békétárgyalások legközelebb megkezdődnek.

Közgazdasági távirat.

Bukarest, december 9. A pénzügyminiszter a kamara elé törvényjavaslatot terjesztett, amely felhatalmazza a minisztert, hogy az államnak a nemzeti bank tőkéjében való 4 millió franknyi részesedése alapján bemutatásra szóló 8000 darab adóssági címletet adjon ki „szelvényutalványok” néven. A kibocsátás akár nyilvános aláírás, akár valamely pénzcsoporthoz való átadás útján történhetik.

New York, december 9. A múlt héten 27.780 dollár értékű aranyat és 1.632.052 dollár értékű ezüstöt vittek ki az Egyesült-Államokból.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

R. T. Kolozsvár. 1. Jól megírt cikke nem számol a tényleges viszonyokkal. Erdékes különben, hogy mind a két rekriminációját a legutóbbi napok megcáfolják. Az első az Országos Ipáregyesület lelkes felhívása dönti meg, amely a magyar ipari termékek vásárlására buzdítja a közönséget, szóval az ügy nem aludt el. A másodikban pedig tévedés van. Munkácsy-képeit művészi reprodukcióban jutányos áron megnehezíti itthon is és nem kell a külföldre mennie, így az Egyház Ágoston és Társa féle kiadásban megveheti a Siralomházát, A falu hőst és egyebet is.

Abony. Neumann: Legújabb közzöntő magyar és német nyelven. 1 koronáért megrendelheti a *Budapesti Napló* kiadóhivatalánál.

P. J. Párkány. 1. Mind a két helyen ültetveztöt köteles tartani, akinek meg van a képesítése. 2. Hiába folyomodik, nem engednek, mert eziránt törvény intézkedik. 3. Az ültetveztötök mind a két írpából kell képesítéssel bírnia, ha kétféle ipart akar üzni.

Vidéki előfzető. Ábrányi Emiltől jelentek meg egy füzetre való márciusi költemények a Magyar Könyvtárban. Ezeket 30 fillérért megkaphatja bármely könyvkereskedésben. Olyan könnyű, mely ünnepi beszédek tartalmazza, nem tudunk. Hozassa meg azonban valamely napilap tavalyi márciusi 16-iki számát, abban talál elég anyagot arra, hogy belőlük egy alkalmi beszédet összeállíthasson.

A. B. Lasna. A külföldi szaklapokról nincs jegyzékünk.

F. M. Debrecen. Sobase hallgasson senkire; azt adjon a gyermekeknek, ami van s ami jól esik nekik. A dohányszára, szeszes italok élvezetére is azt mondják, hogy ártalmasok, mégis ismerünk 90—100 éves embereket, akik egész életükön át szenvedélyes dohányosok és kvaterkázók voltak. Minden a szervezettől függ. Olyik bírja a legizgatóbb ételeket és italokat is, minden különösebb következmény nélkül, olyiknak pedig már, az ilyen étel, vagy ital láttára is beteg lesz a gyomra.

E. J. Ballás. Olyan barától nincs tudomásunk, ellenben a Codex Diplomaticusról és Anonymusról igen. Másik kívánságát a kiadóhivatal fogja elintézni.

Sz. B. Huszt. Tessék az illetékes hitközséget megkérdezni, mely az ilyer esetekben autonóm joggal rendelkezik s olyan kvalifikációt kíván az alkalmazottaitól, amilyen neki tetszik.

C. J. Alsó-Ábrány. 1. Tizenötven vannak. 2. Nincs joga. 3. A kiadóhivatal fog felvilágosítást adni.

Tájékoztató. 1. Mindenesetre fekete ruhát. Inkább Ferenc József kabátot, mint zakkót. 2. Fekete kalap, fekete cipő, világos nyakkendő. 3. Igen, helyenvaló; a menyasszony tartsa a kezében.

W. A. Hőgyész. 1. Tegyen ellene jelentést a közigazgatási bizottsághoz. Az ügy sokkal kevésbé fontos, semhogy interpelláció tárgyává tételhetnék az országgyűlésen. 3. Névtelen íjjelentésre is érzékeny pénzbírsággal büntetik.

G. V. Pusztá-Tab. Dr. Kétyl Károly egyetemi tanár, VIII. Szentkirályi-utca 13.

F. S. Pozsony. 1. Minden gyógyszerárban kaphat olyan kenőcsöt. 2. Azokból a tantárgyakból kell főlvételi vizsgát tennie, melyeket a polgárban nem, a gimnáziumban pedig tanítanak.

Ella. Szob. Mosakodjék rendszeren közönséges, kevés szóval készült házi szappannal, akkor el fognak múlni a pattanásai.

S. Jani. 1. Nem hallgathatja a tanfolyamot. 2. A középiskolai érettségi vizsgájára előírt tantárgyakból kell vizsgázni. A megkívánt előképzettség az előző osztályok sikeres elvégzése. 3. A vasutnál, postánál vagy a táviránál.

Gyorsító. Mondjon le arról a reménységről is, hogy oda valaha bejut, hacsak igen előkelő helyről nincs protekciója. Most is egy halom jól protogált és még jobban kvalifikált gyorsító vár a sorára, hogy ott csak gyakornok is lehessen.

Sz. E. Szabadka. Azokból a tantárgyakból kell vizsgázni, melyeket a IV. gimnáziumi osztályban előadnak, a IV. polgári osztályban pedig nem. A kérvény a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézendő; beadhatja akár most is. Beiratkozni csak a leánygimnáziumba lehet.

B. Kun-Szent-Márton. Nem renonce.

Régi előfzető. A véderőlvény-utalványok 53. §-a szerint földbirtokosok a póttartalék kedvezményében részesülnek, ha földbirtokuk a mezei gazdaságok osztályához tartozik s ők annak birtokába örökség útján jutottak (rokonok, vagy idegenek után) és ha abban maguk gazdálkodnak s a gazdaság földjévédelme egy öttagú családnak önálló eltarására elegendő, de viszont nem haladja túl e jövedelemnek négyzerezes mennyiségét. A birtoknak örökölési minősége csak a kedvezményért folyamodó utolsó birtokosra nézve igazolandó s ennél fogva nem kívánják meg, hogy a földbirtok mindig lemenő ágban örököltetett legyen.

S. V. Bezdán. Kérdéseivel forduljon az Automobile-Union-hoz. Budapest, VIII. József-körút 82. Ott szívesen adnak megfelelő felvilágosítást mindenről.

L. Nagy-Atad. Múltóztassék eziránt egyenesen dr. Jókai Mórhoz fordulni; lakása: VII. Erzsébet-körút 44.

Nóra. László Mihály intézete, V. Hold-utca 17. Rőser-intézet, VI. Aradi-utca 10. Wágner-féle intézet, Rákospalota.

L. S. Nyakatekert magyarság biz ez mind a három. Alig ismerni rá, hogy magyar nyelven van írva. **A. K. János.** Nem ismerjük sem azt az urat, sem az irodáját. Múltóztassék a magyar államvasutak igazgatóságánál tudakozódni, ott talán tudják.

H-ó. Ha megfogadja tanácsunkat, inkább a Magyar Képzőművészeti Társaságnak legyen a tagja. Ott évenként 20 koronát fizet s minden esztendőben a tagsági jogy számára részvesz a társaság sorjatekában, amelyben esetleg értékes képet nyerhet. Belépését a Műcsarnok igazgatóságánál (Városliget) kell bejelenteni.

Voritas. Tévedni méltóztatik, mert kérdésre már válaszoltunk. Ha utána néz a *Budapesti Napló* legutóbbi számaiban, meg is fogja találni.

Margit. A haj nem hullik, hanem hull. A doktor bácsinak tehát igazza volt.

P. L. Tapolca. Azok a segédek is segédmunkások, akik 80 koronánál több havifizetést nem huznak, I. oszt. keresetadóit fizetnek; 8000 léleknél kisebb népességű községben a családfő 6 koronát, a családtagok 1 korona 20 fillért.

K. V. Budapest. Lehrbuch der vereinfachten Stolze'schen Stenographie von F. Stavemann, Berlin N., Ziegelstrasse J. F. eiertag. Ara egy márka.

R. Zs. Herceghalom. Budapest, V. Gizella-tér Haas-palota, Mezei Antal hirdetői irodájában.

Világos. Szíves ajánlatát — őszinte sajnálatunkra — nem vehetjük igénybe.

148.219. sz. előfzető neje. Igen, a kollokválás szükséges s ilyen alkalmakkor a tanárok mindig aláírják az idexet.

Bakancsos. Jasenovac. 1. Középiskolai érettségi, születési és szegénységi bizonyítvány, index, családi értesítő s az illetékes községi hatóság bizonyítványa, hogy hozzátartozói még a kinstári ellátás költségeit sem képesek megfizetni. 2. A kérvényt szerkesztheti magyar nyelven is, német nyelven is, de miután magyar alattal, készítse magyarul. 3. Az illetékes közigazgatási hatóság útján a kerületi hadkiegészítő parancsnoksághoz kell intézni. 4. Joga van megválasztani az ezredet, amelynél szolgálni kíván s ezt nem köteles indokolni.

Máramaros. Igen, szegénységi bizonyítvány alapján kirendelnek partióg ügyvédet, aki díjtalanul látja el majd az ügyet.

Sabao. A kérdézet okból nem bontható fel a házasság az 1894. évi XXXI-ik törvényeik értelmében.

1900. Igen, érvényes arra az esetre is. Levelét átaduk a kiadóhivatalnak.

K. D. Nem lépett még életbe. Még a főrendiház sem tárgyalta. A törvényjavaslatot megkaphatja a képviselőház irodájában.

G. L. Pécs. Figaro du Samedi avo Supplement Littéraire, megjelenik havonként egyszer, előfzetési ára egy évre 12 korona. Megrendelhető minden magyar királyi postahivatalnál.

Három a tánc. Olyan könyv a *Tánc-szalón*. Három korona 40 fillérért megrendelheti a kiadóhivatalunknál.

S. M. Losonc. Múltóztassék megszerezni Grubicy G. Baromi-tenyésztés című könyvét. Négy koronáért megrendelheti a *Budapesti Napló* kiadóhivatalánál.

L. F. Nagy-Koszmály. 1. Mindig a szeszutalványos tartozik bejelenteni önként. Ha nem teszi, érzékenyen megbüntetik érte. 2. Igen, tudomására adják.

47.247. sz. előfzető. Győr. Sem az elnöke, sem az elnöke nem volt a képviselőháznak, hanem a jegyzője.

B. A. Ungvár. 1. Magyar nyelven beszél velük. 2. Éppen a napokban soroltuk föl őket egy szerkesztői üzenetünkben. Tessék megkeresni.

G. M. Bresova. Azok a bizonyítványok nem elegendők a póttartalékos szolgálathoz. Arról is bizonyítványt kell fölmutatnia, hogy mint lelkész, vagy segédlelkész állandó alkalmazásban is van. A folyamodványt különben, az illetékes közigazgatási hatóság útján, a kerületi hadkiegészítő parancsnoksághoz kell intézni.

Ist. G. M. V.-Csemernye. Az utlevél bélyegdíja 8 korona. másféle költséget semmiféle hatóság nem számíthat fel.

Honvédszár. 1. Négy középiskolai, vagy polgári osztály bizonyítványával folyamodhatik bármely postai- és táviróigazgatóság engedélyért, hogy valamely postahivatalnál saját költségén gyakornokskodhassék. Ha megtanulta a kezelést, újból folyamodni kell ugyanarra, hogy vizsgára bocsássaék, ha azután jól vizsgázott, folyamodhatik az üresedésbe jött postamesteri állásokra. 2. Igen, köteles. De az is megtörténhetik, hogy nem-hívják be. Egeszen bátran biztosíthatja őt az életét, mert az intézet szolid alapokon áll. De miért nem biztosíthatja magát inkább magyar intézetnél?

S. F. Nyul. Ha szabadalma nincs, akkor találmányát bárki is megcsinálhatja. A külföldön is ez a szabály.

Hú előfzető. Füzés-Abony. Heroz Rafael Rezsóné: Szakácskönyv izraeliták számára. Ar. 2 korona 80 fillér. Megrendelheti a *Budapesti Napló* kiadóhivatalánál.

D. J. Az igazgatóságához kell beküldeni, 1 koronával, minden külön folyamodás nélkül.

Életpálya. Fölveszik, ha előbb gyakorlatban két évet tölt hajón. Tandij 40 korona, beiratási díj 10 korona. Önkéntes jogosultsága csak akkor van, ha érettségi vizsgával megy a tanfolyamra.

F. S. Baja. A Nevák-féle 6 korona, a Pisztortis-féle 5 korona, a Zachár-féle 8 korona. Megrendelheti a *Budapesti Napló* kiadóhivatalánál.

Szadi előfzető. Attól függ, milyen viszonyban áll az illető lappal. Budapestben az ilyen közlés hirdetés-számba vétetik s a hirdető fizeti érte a tarifaszervi árat.

Szólóhény-kávéház. Szabadka. A játékot a felvívő vezette el.

Napirend.

Napló. Hétfő, december 10. — Római katolikus: Munkácsy. — Protestáns: Judit. — Görög-ország: (november 27.) Perzs. Jak. — Zsidó: Kiselev 18. — Nap két 7 óra 22 perckor. — Nyugszik 3 óra 52 perckor. — A hold kél: este 8 óra 34 perckor. — Nyugszik reggel 10 óra 2 perckor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A Szabad Levelem előadása: IV. kerületi községi főrendi iskolában (IV. kerület, Reáltudomány-utca 7.) délután 5—6 óra. Sebestyén Károly: A görög gondolkodás története; délután 6—7 óra. Rosenberg Augustus: A művészetek története.

A katolikus kongregációsosztály ülése d. u. fél 4 órakor.

Rosenthal-hangverseny a Vigadóban.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Közös hadseregbeli utóellenőrzési szemle d. e. 9 órakor a Mária Terézia laktanyában a dragozons- és deidás-erdekhez, valamint a vadász-csapatokhoz tartozó legénységgel.

A fővárosi magánbiztosítási bizottságának ülése az új városházán délután 5 órakor.

A Nemzeti Szalon kiállításának délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépő-díj 1 korona.

Téli Tárlat a Műcsarnokban délelőtt 9 órától. Belépő-díj 1 korona.

Nemzeti Múzeum. Természettajri tár. nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

Országos Képtár zárva.

Iparművészeti múzeum zárva.

Télelőutcai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12-ig, és délután 2 órától 5-ig.

Mezőgazdasági múzeum zárva.

Földtani múzeum zárva.

Közelekedési múzeum a Városligetben délelőtt 9 órától 12 óráig. Délután 3 órától 5 óráig.

Magyar kereskedelmi múzeum és kéziratos kiállítás a városligeti iparcarnokban délelőtt 9 órától d. u. 2 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Iparművészeti múzeum könyvtár zárva.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig.

Magyar kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya délelőtt 9 órától déli 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig.

Az új országos központosított és lépcsőháza délelőtt 9 órától este 6 óráig. Belépődíj 1 korona.

Mentőegyesület helyiségei reggel 8 órától este 6-ig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-n. 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 3 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szaknyitási VII. Kerepesi-ut. 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Kélti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az ültetveztetés árusítások is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kiállítások központi ültetveztetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

New York-kávéházban minden este hangverseny a honvéd-zenekar által, felvívta Radics és Balogh zenekarokkal.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. honvédzenekar hangversenye.

Ferenzi kávéház. Csöka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tatra kávéház. Király-utca Tordajo női zenekarának hangversenye.

Hászán kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.

Monopol kávéház Váci-körút 37., minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Folies Caprice kiváló új műsor.

Bomossy Orfeum válogatott műsor.

Union szállója, diszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás korpápar-terem.

Futser György éttermeiben Dék-tér, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

